

Załącznik nr 1
do projektu uchwały
XXXV/2/2021

Sprawozdanie z działalności Zarządu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej za 2020 rok

Poznań, 22 kwietnia 2021 r.

Wstęp

Rok 2020 miał być czasem szczególnym: 30-lecia pierwszych wolnych, powojennych wyborów i reaktywowania samorządu lokalnego. Przygotowywaliśmy się do tych rocznic z wyprzedzeniem, proponując, aby było to święto wszystkich mieszkańców naszych gmin i aby w otwartej dyskusji mówić nie tylko o osiągnięciach tej najbardziej udanej reformy, ale również o niezrealizowanych potrzebach, wyzwaniach i porażkach. Planowaliśmy wspólnie wypracować koncepcję rozwoju samorządu i zaangażowanych w jego sprawy mieszkańców na kolejnych trzydzieści lat. Związek Gmin Wiejskich RP zaproponował, aby na przełomie maja i czerwca zorganizować wielkie wydarzenie: „Piknik samorządowy 30-lecia Samorządu Terytorialnego”, w którym miała wziąć udział większość JST i tysiące mieszkańców.

Jednak marzec 2020 r. i ogłoszenie stanu pandemii przekreśliły wszystkie plany. Obecna sytuacja sprawdza sprawność instytucjonalną i organizacyjną zarówno państwa, jak też poszczególnych samorządów. Podejmowane działania i koszty z nią związane będą miały swoje odzwierciedlenie w kolejnych latach funkcjonowania gmin, powiatów i województw oraz aktywności naszego Związku w 2021 roku. Pośrednim skutkiem pandemii jest narastający dług, wynikający z kilkusetmiliardowego deficytu budżetowego Polski w 2020 roku. Efektem mogą być daleko idące zmiany w finansowaniu Państwa i samorządów terytorialnych, lecz niekoniecznie zgodne z postulatami samorządowymi, a raczej podporządkowane próbie zahamowania i zmniejszenia długu publicznego.

W 2020 r., zgodnie z naszą misją, wielokrotnie stawaliśmy w obronie gmin wiejskich, m.in. poprzez żądanie sfinansowania podwyżek płac dla nauczycieli. W maju ub. r. postulowaliśmy stworzenie dla samorządów (w ramach tzw. tarcz antycovidowych) specjalnego instrumentu finansowego, podtrzymującego rozwój gospodarczy w gminach z obszarami wiejskimi poprzez utworzenie „GMINNEGO BONU INWESTYCYJNEGO”. Jest całkiem prawdopodobne, że póź-

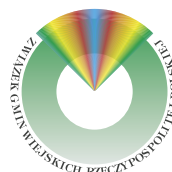
niejsza inicjatywa rządu, czyli utworzenie Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, była zainspirowana naszym postulatem.

Związek z sukcesem pomagał podkarpackim gminom w sprawie zwrotu zdeponowanych samorządowych pieniędzy w restrukturyzowanym Podkarpackim Banku Spółdzielczym w Sanoku.

W miarę możliwości wspieraliśmy też gminy w realizacji ich pracy on-line, inicjując własne, ale i promując wiele innych rozwiązań, ułatwiających funkcjonowanie w trybie zdalnym i hybrydowym (m.in. utworzyliśmy specjalną podstronę „Samorządy wiejskie w okresie epidemii koronawirusa – bieżące komunikaty i informacje”, przy której współpracujemy z Polskim Funduszem Rozwoju).

W 2020 roku w wielu sprawach występowaliśmy z innymi organizacjami samorządowymi, wchodzącymi w skład Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, np. w sprawie przedłużenia terminu uchwalenia budżetów JST, rozluźnienia reguły wydatkowej, uelastycznienia biegu terminów administracyjnych, finansowania zadań oświatowych i projektów zmniejszających dochody gmin czy udostępniając gminom ekspertyzy prawne w sprawie przeprowadzenia wyborów prezydenckich 10 maja ubiegłego roku.

W tym trudnym okresie szczególnie ważne jest, by jednoczyć i wzmacniać nasze siły poprzez współpracę z organizacjami samorządowymi, osobami i instytucjami, które pomogą osiągać zakładane cele. Nasze działania realizujemy zgodnie z dewizą:

NIC O NAS BEZ NAS

Działania Związku zrealizowane w 2020 roku

Z powodu obostrzeń sanitarnych przyjętych na czas pandemii, mimo dwukrotnie podejmowanych prób, nie mogliśmy zorganizować stacjonarnego Zgromadzenia Ogólnego Związku. Zarząd zdecydował więc o głosowaniu uchwał dotyczących przyjęcia sprawozdania z działalności Zarządu, sprawozdania finansowego ZGWRP, udzielenia absolutorium za 2019 r. oraz planu dochodów i wydatków ZGWRP na 2020 r. z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

8 lipca 2020 r. wysłano listownie (za poświadczeniem odbioru) do gmin członkowskich pismo w sprawie wyrażenia zgody na głosowanie korespondencyjne. Na pismo nie odpowiedziało 21 gmin, pozostałe wyraziły zgodę. 14 sierpnia rozesłano projekty dwóch uchwał z załącznikami (pierwsza dotyczyła przyjęcia sprawozdania z działalności Zarządu, sprawozdania finansowego ZGWRP oraz udzielenia absolutorium za 2019 r., druga – przyjęcia planu dochodów i wydatków ZGWRP na 2020 r.), wraz z kartą i instrukcją głosowania.

Do 4 września w głosowaniu uczestniczyli przedstawiciele 388 gmin członkowskich, tj. 60,82 proc. wszystkich członków. Wyniki głosowania są podobne dla obu uchwał: za – 380 głosów, przeciw – 1, wstrzymało się – 7. Należy dodać, że z grupy 21 gmin, z których nie otrzymaliśmy zgody na proponowany tryb głosowania, niezależnie siedem gmin wzięło w głosowaniu udział. Ostatecznie żadnej aktywności w sprawie głosowania nie wykazało jedynie 14 gmin członkowskich.

We wrześniu Zarząd podjął decyzję o przeprowadzeniu kolejnego głosowania z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Jego przedmiotem było przyjęcie nowego statutu Związku. W tym celu 29 października 2020 r. wysłano pisma do 641 gmin członkowskich w sprawie wyrażenia zgody, wraz z projektem nowego statutu. Odpowiedzi w tej sprawie udzieliło 477 gmin, z czego 473 wyraziły zgodę, a 4 gminy – nie. Według otrzymanych opinii prawnych dalsze postępowanie byłoby obarczone wadą prawną, więc proces głosowania został wstrzymany.

Zarząd Związku

Członkowie Zarządu (VIII kadencja)

Imię i Nazwisko	Funkcje	Gmina, Województwo	e-mail
Krzysztof Iwaniuk	Wójt Przewodniczący	Terespol, Lubelskie	sekretariat@gminaterespol.pl
Jacek Brygman	Wójt Wiceprzewodniczący	Cekcyn, Kujawsko-pomorskie	wojt@cekczyn.pl
Anna Grygierek	Burmistrz Wiceprzewodnicząca	Strumień, Śląskie	burmistrz@um.strumien.pl
Stanisław Jastrzębski	Wójt Wiceprzewodniczący	Długosiodło, Mazowieckie	wojt@długosiodlo.pl
Dariusz Strugała	Burmistrz Skarbnik, Wiceprzewodniczący	Jaraczewo, Wielkopolskie	ug@jaraczewo.eu
Marian Buras	Burmistrz Członek Zarządu	Morawica, Świętokrzyskie	gmina@morawica.pl
Dariusz Kubus	Wójt Członek Zarządu	Andrespol, Łódzkie	ug@andrespol.pl
Mirosław Lech	Wójt Członek Zarządu	Korycin, Podlaskie	sekretariat@korycin.pl
Tomasz Osewski	Wójt Członek Zarządu	Etłk, Warmińsko-mazurskie	t.osewski@elk.gmina.pl
Paweł Piwko	Wójt Członek Zarządu	Radwanice, Dolnośląskie	wojt@radwanice.pl
Dorota Zmarzlak	Wójt Członek Zarządu	Izabelin, Mazowieckie	dorota.zmarzlak@izabelin.pl

Posiedzenia Zarządu w 2020 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Data	Miejsce spotkania
1	Posiedzenie Zarządu ZGWRP	28.01.2020	Warszawa
2	Posiedzenie Zarządu ZGWRP	24.04.2020	posiedzenie on-line
3	Posiedzenie Zarządu ZGWRP	8.05.2020	posiedzenie on-line
4	Posiedzenie Zarządu ZGWRP	3.07.2020	posiedzenie on-line
5	Posiedzenie Zarządu ZGWRP	22.07.2020	Lesznów
6	Posiedzenie Zarządu ZGWRP	15.10.2020	posiedzenie on-line
7	Posiedzenie Zarządu ZGWRP	29.12.2020	posiedzenie on-line

Kluczowe stanowiska, opinie, opracowania Związku Gmin Wiejskich RP przyjęte w 2020 r.

• **Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych**

Zarząd Związku po analizie pozytywnie zaopiniował przedłożony projekt ustawy. Potwierdził potrzebę wprowadzenia przepisów, mających na celu rozróżnienie sytuacji podmiotów planujących lokalizację zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy od tych, które będą lokalizowane w przyszłości.

• **Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych**

Zarząd Związku zgodził się z pilną potrzebą zmiany limitu udziału środków JST w finansowaniu przedsięwzięć dofinansowanych ze środków UE.

• **Opinia ZGWRP w sprawie projektów ustaw o łódzkim związku metropolitalnym oraz pomorskim związku metropolitalnym**

Zarząd Związku zgodził się z potrzebą tworzenia prawnych narzędzi umożliwiających współpracę różnych rodzajów samorządów na rzecz najlepszych sposobów realizacji zadań publicznych na rzecz obywateli.

• **Wspólne stanowisko ZGWRP, SGPEO i PSEW w sprawie konieczności odejścia od reguły odległościowej dla inwestycji wiatrowej**

Polskie gminy w drodze do samowystarczalności energetycznej chcą i potrzebują rzetelnie realizowanych inwestycji energetyki wiatrowej, zaś sektor inwestorski dysponuje wiedzą i doświadczeniem, umożliwiającym realizację nowych projektów na najwyższym światowym poziomie. Związek Gmin Wiejskich RP, Stowarzyszenie Gmin Przyjanych Energii Odnawialnej i Polskie Stowarzyszenie Ener-

gii Wiatrowej wspólnie zaapelowały do Rządu Polskiego o zmianę przepisów art. 4 ustawy z dnia 20 maja 2016r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Zaapelowali o uchylenie szkodliwej dla środowiska i samorządów „reguły 10H”.

• **Apel dotyczący sytuacji JST w dobie koronawirusa**

Zarząd zaapelował do rządu o pilne wprowadzenia specjalnych regulacji prawnych umożliwiających sprawne wykonywanie zadań przypisanych gminom w okresie kryzysu epidemiologicznego.

• **Stanowisko w sprawie zaniechania wyborów i referendów w stanie epidemii koronawirusa w Polsce**

Mając na uwadze zdrowie i życie mieszkańców naszych gmin w czasie epidemii, Zarząd Związku wnioskował o zaniechanie wyborów Prezydenta RP zaplanowanych na 10 maja 2020 r. oraz zaniechanie planowania w tym czasie jakichkolwiek innych wyborów uzupełniających do różnych poziomów samorządu terytorialnego oraz organizacji referendów.

Foto. Posiedzenie Zarządu - Warszawa 01.2020

• **Opinia ZGWRP w sprawie kodeksu karnego**

Zarząd Związku pozytywnie zaopiniował projekt druku senackiego nr 79. Zwrócił przy tym uwagę, iż znając w przeszłości skutki postępowań prokuratorskich w zakresie stosowania środków zapobiegawczych w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych wójta, burmistrza czy prezydenta miasta, wielokrotnie postulował o zmianę prawa w tym zakresie i przekazanie tych decyzji wyłącznie sądom powszechnym.

• **Apel polskiego samorządu w sprawie wyborów (wspólne wystąpienie ogólnopolskich organizacji samorządowych)**

Zwróciliśmy się z apelem do Prezydenta, rządu oraz wszystkich partii i sił politycznych w kraju o pilne wypracowanie zgodnego z Konstytucją i ustawami rozwiązania sporu dotyczącego wyborów prezydenta RP w czasie epidemii.

Foto. Posiedzenie Zarządu - Lesznowola 09.2020

• **Stanowisko ZGWRP w sprawie wprowadzenia realnych mechanizmów pomocowych dla JST - „SAMORZĄDOWA TARCZA OCHRONNA”**

Zarząd Związku zgłosił potrzebę wprowadzenia prawnych instrumentów finansowych w postaci „SAMORZĄDOWEJ TARCZY OCHRONNEJ”, pozwalającej na realizowanie zadań na obszarach wiejskich w czasie pandemii i spowodowanego przez nią kryzysu. Wskazał na pilną potrzebę uruchomienia programów pomocowych dla samorządów, obejmujących także funkcjonalne obszary wiejskie i miejsko-wiejskie.

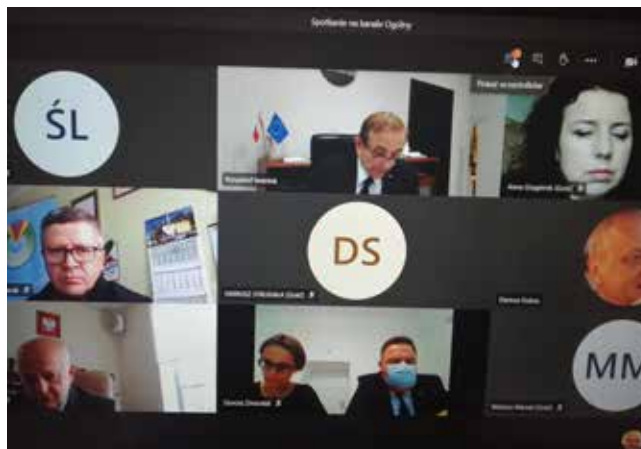

Foto. Posiedzenie Zarządu - on-line 10.2020

• **Stanowisko ZGWRP w sprawie finansowania oświaty i podwyżek dla nauczycieli w 2020 r.**

Związek postuluje pełne pokrycie z budżetu państwa planowanego w 2020 r. wzrostu wynagrodzeń nauczycieli szkół i przedszkoli poprzez zwiększenie kwoty części oświatowej subwencji ogólnej oraz dotacji przedszkolnej. Związek wskazuje również potrzebę podjęcia regulacji systemowych w zakresie przejęcia przez rząd odpowiedzialności za pełne zabezpieczenie finansowania pensji nauczycieli.

• **Opinia ZGWRP o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, podatku dochodowym od osób prawnych i zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne**

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej wyrażał zdecydowany sprzeciw i negatywnie opiniuje projekt ustawy, który zakłada zwiększenie atrakcyjności opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, bez stosownej rekompensaty jednostkom samorządu terytorialnego ubytków w dochodach podatkowych.

• **Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy skierowanej do Senatu RP 28 października 2020 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego**

Związek pozytywnie zaopiniował projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, który zakłada wyrównanie ubytków w dochodach jednostek samorządu terytorialnego, spowodowanych wprowadzeniem w 2019 r. zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych.

- **Apel ZGWRP w sprawie trzeciego naboru do Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych i zwiększenia budżetu Funduszu oraz stanowisko Zarządu dotyczące rozdziału środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w ramach drugiego naboru wniosków**

Związek podzielił zastrzeżenia co do przejrzystości zasad podziału wsparcia dla samorządów. Zarząd stanowczo oprotestował oraz domagał się rewizji postępowania odnośnie mechanizmów rozdziału środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w ramach drugiego naboru wniosków.

- **Wniosek Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ustawy o funduszu sołectkim**

Związek postulował m.in. o: przywrócenie terminu na utworzenie lub zawieszenie funduszu sołectkiego do końca 10.2020 r.; zmianę obliczania kwoty bazowej; zawieszenia obowiązku corocznych uchwał w sprawie funduszu sołectkiego.

- **Stanowisko ZGWRP w sprawie wniosków dotyczących zmian w podziale terytorialnym kraju w 2020 r.**

Powtórzyliśmy w kolejnym stanowisku pilną potrzebę zmian systemowych w procesach podziału i zmian granic gmin oraz zaniechania decyzji podziałowych w sytuacji gdy nie ma porozumienia pomiędzy stronami.

- **Opinia ZGW RP do uchwały Rady Ministrów w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez JST**

Związek wskazywał na wprowadzenie w uchwale niezbędnych zapisów regulujących zasady podziału środków w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

- **Opinia ZGW RP w sprawie projektu zmian ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach**

Zarząd wnosił w opinii m.in. o zmianę przepisów dot. nieruchomości niezamieszkałych, zmiany częstotliwości odbioru odpadów na terenach z rozproszoną zabudową, wydłużenie możliwości składowania frakcji energetycznej odpadów.

- **Opinia ZGW RP do projektu ustawy o zmianie ustawy: o podatku dochodowym od osób fizycznych; praw-**

- nych oraz o zryczałtowanym podatku dochodowym (druk 643)**

Negatywnie zaopiniowaliśmy kolejny projekt zmniejszający dochody podatkowe JST, przy równoczesnym wzroście dochodów budżetu centralnego z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego i braku planowanych rekompensat dla samorządów.

- **Apel do posłów i senatorów w sprawie uporządkowania opodatkowania nieruchomości kolejowych**

Związek od kilku lat postuluje o opodatkowanie komercyjnie podnajmowanych nieruchomości niepowiązanych z usługami kolejowymi.

Z uwagi na fakt, że w 2020 r. nie odbyło się Zgromadzenie Ogólne i Kongres, nie było okazji do wypracowania wspólnych stanowisk i wniosków z szerokim udziałem naszych członków. Jednak w większości omawianych spraw prowadzony był proces konsultacji z przedstawicielami gmin. Stosownie do decyzji Zarządu przyjęte stanowiska i opinie były wystane do Prezydenta RP, Marszałków Senatu i Sejmu, Premiera, ministrów oraz prezentowane w trakcie prac parlamentarnych. Postulaty podnosili przedstawiciele Związku podczas prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego i in. Stanowiska opublikowano na stronie Związku i na facebooku oraz rozpropagowano w mediach samorządowych.

Foto. Miroslaw Lech - Gminny Bon - Korcyn 05.2020

Jednym z bardziej spektakularnych działań Związku w 2020 roku był wniosek o utworzenie „GMINNEGO BONU INWESTYCYJNEGO”. Postulat ten przedstawiliśmy w maju jako element stworzenia dla samorządów w ramach tzw. tarcz antycovidowych, specjalnego instrumentu finansowego

podtrzymującego rozwój gospodarczy w gminach z obszarami wiejskimi. Opierając się na wypowiedziach przedstawicieli rządu, jest całkiem prawdopodobne, że późniejsza inicjatywa Rządu RP, utworzenia Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, była zainspirowana naszym postulatem. Ważnymi aktywnościami członków Zarządu są prace w ponad 80 różnych gremiach, poprzez co wzmocniamy pozycję Związku oraz wspieramy realizację naszych celów. W 2020 r. pandemia znacznie ograniczyła ich wymiar, a większość spotkań była realizowana on-line. Związek udzielił też kilkudziesięciu patronatów kongresom, konferencjom i konkursom.

Foto. Posiedzenie Komisji Rewizyjnej - Chełmża 07.2020

Komisja Rewizyjna

Stan epidemii istotnie wpłynął na prace Komisji Rewizyjnej. Z planowanych 4 posiedzeń udało się zrealizować tylko jedno, 27-28 lipca 2020 roku w Chełmży. Planowane posiedzenie w marcu zostało odwołane, a we wrześniu i grudniu nie było zwoływane. Komisja pracowała w poniżej przedstawionym składzie.

Imię i Nazwisko	Funkcje	Gmina, Województwo
Jacek Czarniecki	Wójt Przewodniczący Komisji Rewizyjnej	Chełmża, Kujawsko-pomorskie
Wacław Adamczyk	Wójt Członek Komisji Rewizyjnej	Biała Rawska, Łódzkie
Bogumiła Lewandowska-Siwiek	Wójt Członek Komisji Rewizyjnej	Baranów, Wielkopolskie
Wojciech Rudalski	Wójt Członek Komisji Rewizyjnej	Paradyż, Łódzkie
Agnieszka Wojda	Wójt Członek Komisji Rewizyjnej	Kocierzew Południowy, Łódzkie

Foto. Debata na temat bonu inwestycyjnego z minister Emilewicz i ministrem Patkowskim - Warszawa 06.2020

Prace członków Zarządu w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego

W KWRiST Związek był reprezentowany przez Krzysztofa Iwaniuka i Jacka Brygmana, którzy wraz z 13 innymi przedstawicielami Związku współuczestniczyli w pracach zespołów roboczych (zestawienie poniżej). Z powodu ograniczeń epidemicznych odbyło się jedynie 10 posiedzeń plenarnych, w tym cztery stacjonarne i sześć zdalnych, a dziewięć razy sprawy uzgadniano w trybie obiegowym. Przeprowadzono 43 posiedzenia roboczych zespołów KWRiST, w tym 10 w trybie stacjonarnym, 33 – zdalnym, a 28 razy omawiano sprawy w trybie obiegowym. Przedmiotem obrad plenarnych Komisji były 362 punkty, co razem z pracami w poszczególnych zespołach daje sumę 750 punktów omawianych w trybie obiegowym.

Skład przedstawicieli ZGWRP w KWRiST:

Lp.	Zespół roboczy/problemowy, komitet monitorujący, rady programowe itp.	Imię i Nazwisko	Funkcja w ZGWRP, Urząd Gminy	Funkcja
1.	Przedstawiciel ZGWRP - posiedzenia plenarne	Krzysztof Iwaniuk	Przewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Terespol	członek
2.	Przedstawiciel ZGWRP - posiedzenia plenarne	Jacek Brygman	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Cekcyn	członek
3.	Przedstawiciel ZGWRP - posiedzenia plenarne	Anna Grygierek	Wiceprzewodniczący ZGWRP Burmistrz Strumienia	zastępca
4.	Przedstawiciel ZGWRP - posiedzenia plenarne	Stanisław Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Długosiodło	zastępca

Zespoły robocze KWRiST

5.	Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej	Leszek Świątalski	Sekretarz Generalny ZGWRP	członek
6.	Zespół ds. Współpracy Międzynarodowej	Jerzy Zająk	Wójt Gminy Łubianka	zastępca
7.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	Jacek Brygman	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Cekcyn	członek
8.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	Stanisław Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Długosiodło	zastępca
9.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	Anna Grygierek	Wiceprzewodniczący ZGWRP Burmistrz Strumienia	członek, współprzewodnicząca strony samorządowej
10.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	Marian Buras	Członek Zarządu ZGWRP Burmistrz Morawicy	zastępca
11.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	Dariusz Kubus	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Andrespola	zastępca
12.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	Marian Buras	Członek Zarządu ZGWRP Burmistrz Morawicy	członek
13.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	Stanisław Jastrzębski	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Długosiodło	członek
14.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	Paweł Piwko	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Gminy Radwanice	zastępca
15.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	Dorota Zmarzłak	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Gminy Izabelin	zastępca

16.	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	Dariusz Kubus	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Andrespola	członek
17.	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	Miroslaw Lech	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Gminy Korycin	członek
18.	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	Dariusz Strugała	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Jaraczewo	zastępca
19.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	Dorota Zmarzłak	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Gminy Izabelin	członek
20.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	Paweł Tomczak	Dyrektor Biura ZGWRP	zastępca
21.	Zespół ds. Ustrojowych	Dariusz Strugała	Wiceprzewodniczący ZGWRP Wójt Gminy Jaraczewo	członek
22.	Zespół ds. Ustrojowych	Tomasz Osewski	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Gminy Ełk	zastępca
23.	Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Miejskich i Metropolitalnych	Tomasz Osewski	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Gminy Ełk	członek
24.	Zespół ds. Funkcjonalnych Obszarów Miejskich i Metropolitalnych	Dorota Zmarzłak	Członek Zarządu ZGWRP Wójt Gminy Izabelin	zastępca
25.	Zespół ds. Statystyki	Leszek Świętalski	Sekretarz Generalny ZGWRP	członek
26.	Zespół ds. Statystyki	Paweł Tomczak	Dyrektor Biura ZGWRP	zastępca

Statystyka prac KWRiST w 2020 r.:

Lp.	Posiedzenia plenarne/Zespoły	Data	Liczba pkt.	Uwagi	Pkt. ogółem
1.	KWRiST	2020.01.16	1	tryb obiegowy	
2.	Posiedzenie plenarne	2020.01.29	25		
3.	Posiedzenie plenarne	2020.02.26	18		
4.	KWRiST	2020.03.25	21	tryb obiegowy	
5.	KWRiST	2020.04.30	8	tryb obiegowy	
6.	KWRiST	2020.05.15	2	tryb obiegowy	
7.	Posiedzenie plenarne	2020.06.01	16	zdalne	
8.	KWRiST	2020.06.19	1	tryb obiegowy	
9.	Posiedzenie plenarne	2020.07.01	24	zdalne	
10.	Posiedzenie plenarne	2020.07.22	12		
11.	KWRiST	2020.08.05	1	tryb obiegowy	
12.	KWRiST	2020.08.11	1	tryb obiegowy	
13.	KWRiST	2020.08.14	4	tryb obiegowy	

14.	KWRIST	2020.08.17	1	tryb obiegowy
15.	Posiedzenie plenarne	2020.08.26	24	zdalne
16.	Posiedzenie plenarne	2020.09.30	101	
17.	Posiedzenie plenarne	2020.10.28	27	zdalne
18.	Posiedzenie plenarne	2020.11.25	42	zdalne
19.	Posiedzenie plenarne	2020.12.16	33	zdalne

ogółem pkt. porządku obrad

362

362

1.	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2020.03.20	3	tryb obiegowy
2.	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2020.04.20	1	tryb obiegowy
3.	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2020.10.15	6	zdalne
4.	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2020.11.18	9	zdalne
5.	Zespół ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli	2020.12.10	10	zdalne

ogółem pkt. porządku obrad

29

29

1.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.02.19	5	
2.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.03.19	2	tryb obiegowy
3.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.04.15	3	tryb obiegowy
4.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.05.14	2	tryb obiegowy
5.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.06.18	4	zdalne
6.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.07.21	3	zdalne
7.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.08.25	7	zdalne
8.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.09.14	1	tryb obiegowy
9.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.09.22	3	zdalne
10.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.10.20	2	zdalne
11.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.11.17	14	zdalne
12.	Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu	2020.12.08	7	zdalne

ogółem pkt. porządku obrad

53

53

1.	Zespół ds. Funkcjonalnych obszarów Metropolitalnych i Miejskich	2020.11.13	3	zdalne
----	---	------------	---	--------

ogółem pkt. porządku obrad

3

3

1.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.01.20	7	
2.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.02.17	8	
3.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.03.20	7	tryb obiegowy
4.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.05.15	7	zdalne
5.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.06.26	16	zdalne
6.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.08.21	10	zdalne
7.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.09.25	21	zdalne
8.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.10.23	21	zdalne
9.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.11.20	17	zdalne
10.	Zespół ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska	2020.12.11	23	zdalne

ogółem pkt. porządku obrad

137

137

1.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.01.15	4	
2.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.02.20	2	
3.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.03.12	3	tryb obiegowy
4.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.03.18	6	tryb obiegowy
5.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.04.30	2	zdalne
6.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.06.16	14	zdalne
7.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.07.10	1	tryb obiegowy
8.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.07.14	9	zdalne
9.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.08.19	9	zdalne
10.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.09.15	7	zdalne
11.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.10.13	9	
12.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.11.10	4	zdalne
13.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.12.01	7	zdalne
14.	Zespół ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej	2020.12.21	1	zdalne

ogółem pkt. porządku obrad

78

78

1.	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2020.01.17	7	
2.	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2020.02.17	1	tryb obiegowy
3.	Zespół ds. Obszarów Wiejskich, Wsi i Rolnictwa	2020.09.24	4	
ogółem pkt. porządku obrad			12	12
1.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.02.18	5	
2.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.03.24	1	tryb obiegowy
3.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.05.04	5	zdalne
4.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.05.15	1	zdalne
5.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.06.17	2	tryb obiegowy
6.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.08.20	3	zdalne
7.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.09.21	4	zdalne
8.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.10.26	1	tryb obiegowy
9.	Zespół ds. Społeczeństwa Informacyjnego	2020.12.29	3	zdalne
ogółem pkt. porządku obrad			25	25
1.	Zespół ds. Statystyki Publicznej	2020.01.24	1	tryb obiegowy
2.	Zespół ds. Statystyki Publicznej	2020.02.14	1	tryb obiegowy
3.	Zespół ds. Statystyki Publicznej	2020.09.16	1	tryb obiegowy
ogółem pkt. porządku obrad			3	3
1.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.02.25	2	tryb obiegowy
2.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.03.16	7	tryb obiegowy
3.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.04.15	3	tryb obiegowy
4.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.05.15	5	tryb obiegowy
5.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.06.19	4	tryb obiegowy
6.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.06.24	1	tryb obiegowy
7.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.09.23	1	tryb obiegowy
8.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.09.28	1	tryb obiegowy
9.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.10.07	1	tryb obiegowy
10.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.10.23	2	tryb obiegowy
11.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.11.23	12	zdalne

12.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.12.14	6	zdalne
13.	Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych	2020.12.01	7	zdalne
ogółem pkt. porządku obrad			46	46
1.	Zespół ds. Ustrojowych	2020.07.22	2	
ogółem pkt. porządku obrad			2	2

Ogółem pkt. porządku obrad 750

Sprawy członkowskie

Niestety, pandemia i związane z tym ograniczenie kontaktów, jak w wielu innych obszarach działalności Związku miała wpływ na zmniejszenie liczby gmin przystępujących do Związku. Wieloletnie doświadczenia wskazują, że bardzo istotnym czynnikiem przy decyzji o członkostwie lub rezygnacji z zamiaru wystąpienia, są bezpośrednie kontakty i rozmowy z przedstawicielami gmin. W rezultacie 9 gmin podjęło uchwałę o przystąpieniu do ZGWRP, a 7 gmin wystąpiło ze Związku. Na dzień 31 grudnia 2020 roku członkami Związku było 641 gmin (**załącznik 2 i 3**).

Wystąpienia są skutkiem uchwał przyjmowanych przez gminy jeszcze w 2019 r. (zgodnie z zapisami statutowymi członkostwo ustaje z dniem 1 stycznia następnego roku). Za powód wystąpień gminy podawały brak aktywności w pracach Związku i kwestie ekonomiczne. Wprowadzone kilka lat temu zmiany w statucie – wymóg poinformowania o wystąpieniu z trzymiesięcznym wyprzedzeniem – okazały się skuteczne: umożliwiają one podjęcie dialogu z gminami zamierzającymi wystąpić ze Związku. W 2020 r. o takim zamiarze poinformowało nas osiem gmin. Po podjęciu bezpośrednich rozmów w większości odstąpiły one od decyzji o rezygnacji z członkostwa w ZGWRP.

Gminy, które wstąpiły do ZGWRP w 2020 r.

Lp.	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
1.	Dębowa Łąka	gmina wiejska	kujawsko-pomorskie	wąbrzeski
2.	Kraszewice	gmina wiejska	wielkopolskie	ostrzeszowski
3.	Krypno	gmina wiejska	podlaskie	moniecki
4.	Kuźnica	gmina wiejska	podlaskie	sokólski
5.	Mińsk Mazowiecki	gmina wiejska	mazowieckie	miński
6.	Mrozy	gmina miejsko-wiejska	mazowieckie	miński
7.	Pokój	gmina wiejska	opolskie	namysławski
8.	Siennica	gmina wiejska	mazowieckie	miński
9.	Smętowo Graniczne	gmina wiejska	pomorskie	starogardzki

Gminy, które wystąpiły z ZGWRP w 2020 r.

Lp.	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
1.	Brzeźnica	gmina wiejska	lubuskie	żagański
2.	Chrzanów	gmina wiejska	lubelskie	janowski
3.	Daszyna	gmina wiejska	łódzkie	łęczycki
4.	Lelis	gmina wiejska	mazowieckie	ostrotęcki
5.	Niebylec	gmina wiejska	podkarpackie	strzyżowski
6.	Radzymin	gmina miejsko-wiejska	mazowieckie	wołomiński
7.	Wierzbica	gmina wiejska	lubelskie	chełmski

Współpraca z ogólnokrajowymi organizacjami samorządowymi

Głównym obszarem współpracy z ogólnokrajowymi organizacjami samorządowymi jest Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego. Bardzo ważnym elementem wspólnych działań w 2020 r. miały być obchody 30-lecia Samorządu Terytorialnego. Powołany został komitet, który przyjął propozycję ZGWRP organizacji „Pikniku Samorządowego”. Związek był koordynatorem tego przedsięwzięcia, jednak pandemia uniemożliwiła jego realizację.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, mając na uwadze liczbę i szeroki zakres spraw omawianych w ramach KWRiST oraz by nie mnożyć indywidualnych wystąpień, wypracowywaliśmy wspólne stanowiska w imieniu organizacji wchodzących w skład Komisji, co wzmocniło konsolidację środowiska samorządowego. Skuteczność naszych działań jest uzależniona od woli i zakresu współpracy strony rządowej oraz parlamentarnej, a w 2020 r. także od czynników obiektywnych – pandemii. W przypadku tzw. projektów politycznych zakres dialogu jest bardzo ograniczony.

Niezależnie w wielu sprawach, związanych z funkcjonowaniem JST, regulacjami środowiskowymi, realizacją zadań, prowadzimy rzeczową i konstruktywną debatę w ramach prac zespołów roboczych oraz na posiedzeniach plenarnych KWRiST. Efektem tych działań było uwzględnienie szeregu naszych uwag i wniosków. Wypracowujemy optymalne rozwiązania, mając na uwadze także różnice interesów poszczególnych samorządów.

Pandemia również istotnie wpłynęła na nasze zaangażowanie i prace w KWRiST. Niezależnie od okoliczności, w miarę możliwości przedstawiciele Związku aktywnie uczestniczyli w pracach Komisji i innych gremiach. Oprócz zaangażowania w pracach plenarnych i zespołach, wspólnie wypracowywaliśmy z przedstawicielami innych organizacji samorządowych, stanowiska w kilku istotnych sprawach, m.in. terminu wyborów prezydenckich, finansowania podwyżek płac dla nauczycieli i finansowania oświaty w całości, finansów samorządowych, podziału funduszy w ramach pierwszego podziału środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

W sierpniu 2020 roku została utworzona nowa organizacja samorządowa, Stowarzyszenie „Tak! Samorządy dla Polski.”. To organizacja zrzeszająca osoby fizyczne, które skorzystały z biernego prawa wyborczego, głównie wójtów, burmistrzów, prezydentów, starostów i marszałków, ale często również radnych. Organizacja ma na celu promowanie zasad samorządowego działania oraz podejmowania wspólnych inicjatyw pomiędzy samorządowcami różnych szczebli JST. W skład Rady Stowarzyszenia wszedł Krzysztof Iwaniu, przewodniczący ZGW RP a członkami zarządu zostali Dorota Zmarzlak i Mirosław Lech, członkowie zarządu ZGW. Jednym z głównych pól współpracy ze Stowarzyszeniem jest inicjatywa utworzenia Funduszu Rozwoju Wsi.

Foto. Spotkanie w Ministerstwie Finansów z ministrem Skużą i Patkowskim – Warszawa 06.2020

Foto. Obchody 30-lecia Samorządności – Gdańsk 08.2020

Foto. Debata w Senacie RP o finansach samorządowych – Warszawa 03.2020

Foto. Przedstawiciele Zarządu u ministra Roberta Nowickiego – Warszawa 06.2020

Foto. Europejski Komitet Regionów – Bruksela 07.2020

Foto. Debata nt. oświaty – Samorządowe Forum Kapitału i Finansów – Katowice 10.2020

Foto. Posiedzenie KWRIST – Warszawa 07.2020

STANISŁAW JASTRZĘBSKI
WICEPRZEWODNICZĄCY ZGW RP, WOJT GMINY DŁUGOSIÓDŁO

Foto. Polska Delegacja Europejski Komitet Regionów - Bruksela 01.2020

Współpraca międzynarodowa ZGWR RP

1 Reprezentacja ZGWRP w Europejskim Komitecie Regionów w Brukseli

Europejski Komitet Regionów jest zgromadzeniem demokratycznie wybranych przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych, którzy zapewniają reprezentację instytucjonalną wszystkich jednostek terytorialnych, regionów, miast i gmin Unii Europejskiej.

W Polskiej delegacji do Europejskiego Komitetu Regionów przedstawicielami ZGWRP są: Krzysztof Iwaniuk, wójt Terespoli oraz Dariusz Strugała, burmistrz Jaraczewa.

W Komitecie Regionów Polska ma 21 delegatów i taką samą liczbą zastępców. Zostali oni wskazani przez ogólnopolskie organizacje samorządowe, zatwierdzeni przez Radę Ministrów oraz powołani przez Radę Europejską. Od 26 stycznia 2020 r. do 25 stycznia 2025 r. trwa nowa kadencja Europejskiego Komitetu Regionów.

11 lutego 2020 r. w Brukseli odbyła się pierwsza inauguracyjna sesja plenarna. W związku z Brexitem, Komitet został zmniejszony z 350 do 329 członków i takiej samej liczby ich zastępców.

Członkami Komitetu Regionów nominowanymi przez ZGWRP są Krzysztof Iwaniuk, wójt Terespoli oraz Dariusz Strugała, burmistrz Jaraczewa. Ich zastępcami są: Marian Buras, burmistrz Morawicy i Mirosław Lech, wójt Gminy Korycin.

Od lat Związek stosuje zasadę zapewnienia pełnej reprezentatywności i pracy dla wszystkich swoich przedstawicieli. Stąd ważna jest dywersyfikacja członkostwa i przynależności do komisji roboczych Komitetu. W ramach parytetów delegacji narodowej i zapewnienia miejsca w komisjach na nową kadencję, obejmującą lata 2020-2025, ZGWRP podjął starania o następujący podział miejsc w poszczególnych komisjach: Krzysztof Iwaniuk: Komisja CIVEX i ECON

(komisję CIVEX obsługuje bezpośrednio Krzysztof Iwaniuk, a komisję ECON jego zastępca), Dariusz Strugała: Komisja NAT i ENVE (komisję NAT obsługuje bezpośrednio Dariusz Strugała, a komisję ENVE jego zastępca). Zakres tematyczny wszystkich wyżej wymienionych komisji jest zbieżny z celami i misją ZGWRP. Ponadto Krzysztof Iwaniuk jest zastępcą wiceprzewodniczącego Prezydium KR, a Dariusz Strugała – zastępcą członka Prezydium Komitetu Regionów UE.

2 lipca 2020 r. Komitet Regionów przyjął rezolucję w sprawie priorytetów politycznych Europejskiego Komitetu Regionów w odniesieniu do mandatu na lata 2020–2025. Istotny wkład przy opracowywaniu trzeciego priorytetu rezolucji mieli Krzysztof Iwaniuk i Dariusz Strugała. Apostolos Tzitzikostas, Przewodniczący Komitetu Regionów, podziękował im za nieustające wsparcie, doskonałą pracę i wspólne zaangażowanie na rzecz wspólnego celu: przybliżenia Europy mieszkańcom gmin.

2 Reprezentacja ZGWRP w Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy (CLRAE)

Kongres został powołany w 1994 r. jako ciało konsultacyjne oraz monitorujące stan demokracji i swobód obywatelskich. Jego zadaniem jest pomoc państwom członkowskim w kwestiach praktycznych na drodze tworzenia skutecznie działających samorządów lokalnych i regionalnych. Kongres cyklicznie przedstawia opinie w sprawie przestrzegania w wybranych krajach Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego. Stanowi forum, na którym przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych mogą omawiać wspólne problemy, dzielić się doświadczeniem i przedstawiać opinie rządcom krajów członkowskich Rady Europy. Przedstawicielami ZGWRP w CLRAE (od marca 2021 roku) są: Dorota Zmarzłak, wójt gminy Izabelin, a jej zastępcą – Bogumiła Lewandowska-Siwiek, wójt gminy Baranów.

Priorytetami Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych na lata 2021-2026 jest promocja demokracji lokalnej i regionalnej oraz wzmacnianie znaczenia samorządu terytorialnego. Kongres szczególną uwagę przykłada do realizacji zasad zapisanych w Europejskiej Karcie Samorządu Lokalnego.

3 Uczestnictwo w kształtowaniu wizji obszarów wiejskich w dialogu z Komisją Europejską (ENRD)

Leszek Świątalski, Sekretarz Generalny ZGWRP, uczestniczy w pracach grupy tematycznej do spraw rozwoju obszarów wiejskich do roku 2040.

4 Uczestnictwo w pracach Stowarzyszenia ALDA

Udział w Zgromadzeniu Ogólnym 15-18 września 2020 r. Leszek Świątalski uczestniczył w wirtualnym Zgromadzeniu Ogólnym ALDA (Europejskie Stowarzyszenie Agencji Demokracji Lokalnych), którego ZGWRP jest członkiem. Zgromadzenie było poświęcone reformie finansów, struktur i funkcjonowania ALDA oraz potencjalnym wspólnym projektom europejskim. Dokonano też wyboru nowego Zarządu.

8 lipca 2020 r., podczas seminarium internetowego zorganizowanego z okazji 10 rocznicy Partnerstwa Wschodniego przez ALDA, Vassilis Maragos, kierownik działu w DG NEAR Partnerstwo wschodnie stwierdził, że w nowej perspektywie władze lokalne jako będące bliżej obywateli powinny znaleźć się na liście bezpośrednich partnerów UE przy wdrażaniu programu PW. Dotąd, w ciągu pierwszych 10 lat, partnerstwo było zasadniczo ukierunkowane na rządy centralne i społeczeństwo obywatelskie. Jesienią odbyły się w tej sprawie konsultacje. W marcu 2020 r. Komisja Europejska przedstawiła propozycję długoterminowych celów politycznych po roku 2020: zintensyfikować handel, wzmocnić łączność i pogłębić integrację gospodarczą z krajami PW; wzmocnić instytucje demokratyczne, praworządność, odporność na zamiany środowiskowe i klimatyczne; wspierać transformację cyfrową; promować społeczeństwo sprawiedliwe i integracyjne. Opierając się na osiągnięciach partnerstwa, dokument określa, w jaki sposób UE będzie współpracować w celu stawienia czoła wspólnym wyzwaniom i wzmocnienia odporności na kryzysy jako nadrzędnego celu politycznego po 2020 r. Będą kontynuowane prace UE i partnerów nad nowymi priorytetami politycznymi w celu wspierania transformacji ekologicznej i cyfrowej, zapewnienia większych możliwości zatrudnienia dla młodzieży i promowania równości płci poprzez: partnerstwo, które TWORZY (praca na rzecz odpornych na kryzysy, zrównoważonych i zintegrowanych gospodarek); partnerstwo, które CHRONI (działania dla odpowiedzialnych instytucji, praworządności i bezpieczeństwa); partnerstwo ZIELONE (działania na rzecz środowiska i klimatu); partnerstwo, które ŁĄCZY (transformacja cyfrowa); partnerstwo, które WSPIERA (odporne na kryzysy społeczeństwo).

Działania badawczo - analityczne ZGWRP

Działania analityczne Biura Związku dotyczyły głównie badania finansów gmin, szczegółowych analiz finansowania zadań oświatowych, analizy podziału środków w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz opracowań analitycznych przygotowywanych dla gmin zamierzających przystąpić lub wystąpić ze Związku.

Wykonano m.in.:

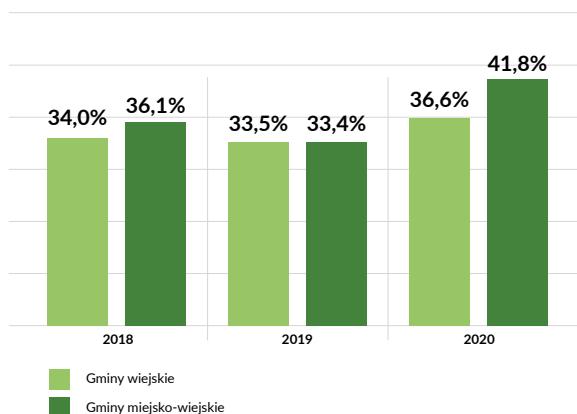
- Wsparcie działań na rzecz rekompensaty strat gminom mających zdeponowane środki pieniężne w restrukturyzowanym Podkarpackim Banku Spółdzielczym, konsultacje z poszkodowanymi gminami oraz wyjaśnienie zapisów mechanizmu rekompensującego skarbnikom gmin.
- Opracowanie informacji i analiz nt. finansów samorządowych, m.in. mechanizmu wyrównawczego na rok 2020; analiz kwartalnych spadku dochodów JST z PIT w okresie pandemii; analiz niedoszacowania subwencji oświatowej w 2020 r.; szacowania ubytków w dochodach gmin z tytułu zmian przepisów dot. PIT i CIT; analiz wpływu ujęcia subwencji oświatowej w algorytmie; ustalania kwot dotacji z Funduszu Inwestycji Lokalnych; analiz kierunków zmian w finansowaniu JST proponowanych przez Ministerstwo Finansów.
- Przygotowanie, przeprowadzenie i opracowanie wyników badania ankietowego dotyczącego niedofinansowania oświaty. Prace obejmowały przygotowanie formularza ankiety, współpracę w implementacji formularza i mechanizmach indywidualnego udostępniania ankiet gminom, udzielanie informacji i wsparcia nt. wypełniania ankiet, wskazówek technicznych itp. (przeprowadzono rozmowy z około 360 gminami, przesłano szereg odpowiedzi mailowo). Opracowano wyniki badań w formie raportu wraz z graficznymi prezentacjami wyników i wnioskami. Na bazie wyników z 950 gmin opracowano raport o przewidywanych przyczynach niedofinansowania oświaty w 2020 r.
- Opracowanie raportu o finansach gmin wiejskich za 2019 r., uzupełnionego tablicami analitycznymi z danymi oraz obliczonymi wskaźnikami dot. nadwyżki operacyjnej brutto i nadwyżki operacyjnej netto dla 2477 JST.
- Przygotowanie propozycji listu od Przewodniczącego, wspierającego zamierzenia programowe w ramach RPO Podkarpacia; propozycji stanowiska ZGWRP w sprawie szacowania strat w wyniku suszy; propozycji stanowiska ZGWRP w sprawie podwyżek nauczycieli; propozycji uwag i postulatów ZGWRP do algorytmu podziału środków z FIS.
- Opracowanie ok. 17 projektów indywidualnych pism informacyjnych wraz z zestawem graficznych analiz finansów charakteryzujących poszczególne gminy. Pisma były przesyłane do gmin nieczłonkowskich w celu zachęcenia ich do wstąpienia w szeregi Związku; gmin członkowskich jako odpowiedź na zapytanie gminy o działalność Związku; gmin informujących o zamiarze wystąpienia ze Związku w celu przeciwdziałania ubytkowi liczby członków. Prezentowano w nich merytoryczne informacje o działaniach i inicjatywach Związku oraz profesjonalne podejście Biura Związku do finansów samorządowych.

Badanie ankietowe dotyczące finansowania oświaty w gminach w latach 2018-2020

Radykalne zmiany w kosztach prowadzenia oświaty w gminach w trzecim kwartale 2019 r. spowodowały, że badanie ankietowe stało się niezbędne do potwierdzenia opinii i stanowisk ZGWRP o rosnących z roku na rok wydatkach oświatowych, pozostających bez proporcjonalnego pokrycia w części oświatowej subwencji ogólnej. Z elektronicznym formularzem ankietowym zapoznało się 1201 gmin, a 950 go wypełniło. Do ankietyzacji przystąpiło ok. 40 proc. gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w Polsce. W strukturze liczby respondentów ankietowych mamy 73 proc. gmin wiejskich i 27 proc. gmin miejsko-wiejskich. Na tej podstawie powstał raport. Duża liczba JST uczestniczących w badaniu ankietowym

świadczyła o ogromnym zainteresowaniu gmin problemem finansowania oświaty. Liczny udział gmin w badaniu ankietowym to również sygnał, jak trudna staje się sytuacja finansowa samorządów.

„Luka” w finansowaniu wydatków bieżących na oświatę.

W 2019 r. nastąpiły istotne zmiany w funkcjonowaniu oświaty w gminach: wygaśnięcie oddziałów gimnazjalnych; spadek liczby uczniów; narzucone podwyżki płac dla nauczycieli; nakładanie dodatkowych zadań bez adekwatnego zwiększenia subwencji oświatowej. Ponadto od października 2019 r. zmniejszono wysokość PIT i zwiększono kwoty kosztów pracowniczych, co wpłynęło na zmniejszenie dochodów gmin. Zmiany te mają bezpośrednie odzwierciedlenie w przygotowanych na rok 2020 planach budżetów gmin, które z trudnością je domykały.

Pogorszenie się sytuacji finansowej gmin wiejskich najlepiej obrazuje szacowany w badaniu ankietowym przez jednostki gminne spadek nadwyżki operacyjnej. W 2020 r. prognozowały, że zanotują „lukę” w finansowaniu wydatków bieżących na oświatę w wysokości 36,6 proc., co przełoży się na 6,5 mld zł, jakie gminy muszą wyłożyć na dofinansowanie oświaty (wzrost o 1 mld zł w stosunku do 2018 roku). „Lukę” gmin miejsko-wiejskich szacuje się na poziomie 41,8 proc. wydatków bieżących, gdzie wg szacunku gminy miejsko-wiejskie będą musiały z dochodów własnych dołożyć ponad 5,5 mld zł (wzrost o 1,5 mld zł w stosunku do 2018 r.).

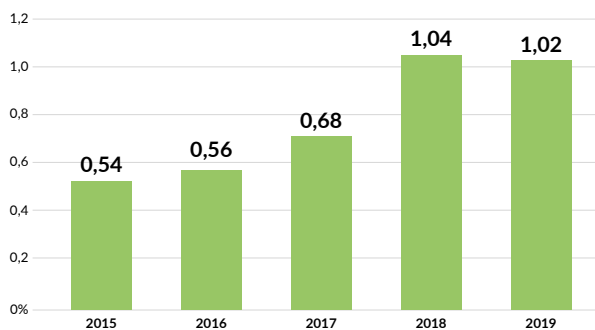
Gminy oczekują zmiany podejścia władz centralnych do realizacji zadań poprzez zmianę przepisów, dających JST swobodę organizacji systemu oświaty w gminie oraz kształtowania warunków zatrudnienia i wynagradzania nauczycieli. Zmiany te powinny umożliwić tworzenie racjonalnej sieci

szkół i przedszkoli oraz dostosowanie zapotrzebowania nauczycieli do zakresu nauczania i liczebności oddziałów.

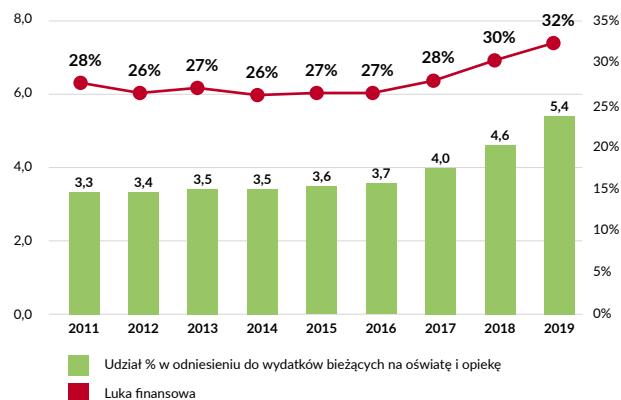
Analiza porównawcza finansów gmin wiejskich w latach 2015-2019

Na koniec 2019 r. charakter wiejski w Polsce miało 1533 gmin, na terenie których zamieszkiwało 10,9 mln osób (28,5 proc. ludności kraju). W skład gmin wiejskich wchodzi bardzo zróżnicowane gminy, np. pod względem liczby ludności w danej jednostce (od 1,6 tys. do ponad 28 tys. osób), gęstości zaludnienia (od 4 do 591 osób na km²) czy dochodów podatkowych lub subwencji wyrównawczej w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Niemniej prezentacje sumaryczne poszczególnych kategorii finansów gmin wiejskich w latach 2015-2019 pozwoliły na wskazanie tendencji w dochodach i wydatkach.

Przyrost dochodów z PIT w stosunku do poprzedniego roku w gminach wiejskich (mld zł)

Luka w gminach wiejskich finansowania wydatków bieżących na oświatę i opiekę edukacyjną w latach 2011-2019 (mld zł).

Analizy wpływu gęstości zaludnienia gmin wiejskich na dochody z tytułu subwencji wyrównawczej ustalonej dla gmin na rok 2020

Zrealizowane analizy dotyczące zasad ustalania kwot subwencji wyrównawczej dla gmin na rok 2020 wskazują, że obecny mechanizm wyrównawczy dochodów JST decyduje w zasadniczy sposób o kondycji finansowej większości gmin wiejskich. Dlatego wszelkie propozycje jego zmian, proponowane m.in. przez Ministerstwo Finansów, należy precyzyjnie diagnozować i przeliczać na konkretne skutki finansowe dla gmin.

Analizy wpływu pandemii „Covid-19” na dochody gmin z podatku dochodowego od osób fizycznych za II oraz III kwartał 2020 roku

Przedmiotem analiz był szacowany spadek dochodów gmin z tytułu udziału w PIT w 2020 r. na podstawie wpływów z PIT w II i III kwartale 2020 r. Dochody z PIT w gminach wiejskich odpowiadają za 42 proc. dochodów własnych

bieżących, a szacowany po I półroczu 2020 r. jego roczny ubytek z tytułu pandemii mógł spowodować spadek 1/3 planowanej nadwyżki operacyjnej w 2020 r. Wpływ na finanse budżetowe ubytku w dochodach z PIT w gminach jest zróżnicowany w zależności od jego udziału w dochodach ogółem. Im „bogatsza” gmina z tytułu dochodów z PIT, tym bardziej odczuwalne skutki dla jednostki samorządowej.

Spadek dochodów gmin z PIT (mln zł).

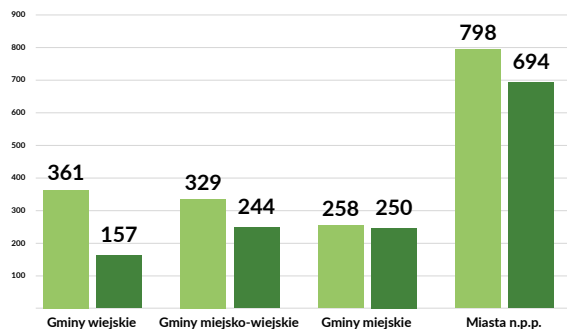

Foto. Kobiecte Forum Samorządowe – Jaworze 02.2020

Projekty realizowane przez ZGWRP

Kobiecte Forum Samorządowe

W dniach 17-18 lutego odbyło się Kobiecte Forum Samorządowe. Pod przewodnictwem Wiceprzewodniczącej Związku, Anny Grygierek, burmistrz Strumienia było to kolejne inspirowane dla kobiet działających w samorządzie spotkanie, tym razem poświęcone tematyce senioralnej.

Kobiecte Forum Samorządowe zawiązało się w 2005 roku. Stanowi ono platformę do wymiany doświadczeń i współpracy samorządów w całej Polsce, w których funkcję Wójta, Burmistrza, bądź Zastępcy pełni kobiety. Spotkania i konferencje są okazją do zapoznania się z dobrymi praktykami w samorządach oraz prezentacji potrzeb i postulatów na szerszych forach. Organizatorzy starają się, aby z każdego spotkania panie wyniosły nie tylko wiedzę merytoryczną, ale miały czas na bezpośrednią wymianę rozwiązań proaktywnych i nawiązanie relacji.

Foto. Kobiecte Forum Samorządowe – Jaworze 02.2020

Projekt Liga e-Szkoła

W 2020 roku Związek rozpoczął realizację 4 projektów pod wspólny tytułem Liga e-Szkoła, będąc Partnerem Fundacji e-Szkoła, Polskiego Towarzystwa Informatycznego oraz Fundacji Wspieramy Wielkich Jutra. Na podstawie umów zawartych z Centrum Projektów Polska Cyfrowa projekty są w obszarach NUTS-3: poznańskim, pilskim, szczecińskim i zielonogórskim.

Rola ZGWRP w projekcie i cele jakie możemy osiągnąć:

Głównym zadaniem Związku jest promowanie i wzmacnianie wśród gmin informacji o projekcie, poprzez bezpośredni kontakt z gminami i informowanie na spotkaniach samorządowych. Dzięki temu przedstawiciele Związku będą mogli równoległe promować działania ZGWRP, wzmacniać relacje z przedstawicielami gmin członkowskich i nieczłonkowskich z 25 powiatów.

Na te działania w budżecie projektu mamy 65 tysięcy złotych. Ponadto mamy środki na umieszczanie informacji i promocję projektu w serwisach samorządowych (prawie 30 tys. złotych). Umiejętnie redagując informację będzie można również przekazać inne treści z działań Związku.

Dodatkową wartością jest możliwość refundacji wynagrodzenia w wysokości prawie 35 tys. złotych oraz dodatkowo mamy przypisane 9 tys. zł na tzw. koszty pośrednie. Dodatkową wartością udziału w projekcie jest współpraca z instytucjami, które mają ogromne doświadczenie poprzez realizację dziesiątek dużych projektów. Liczymy poprzez udział w projekcie pozycji Związku szczególnie w województwach lubuskim i zachodniopomorskim (w których nie mamy zbyt dużo członków).

Cele projektów

- Podniesienie kompetencji i kwalifikacji cyfrowych pracowników gminnych samorządowych instytucji kultury (GSIK),
- Rozwijanie kompetencji cyfrowych dzieci i młodzieży w wieku 10-18,
- Wyposażenie placówek GSIK w laboratorium robotyki niezbędne do zajęć z dziećmi i młodzieżą.

W drugiej połowie roku przeprowadziliśmy akcję informacyjną o projektach wśród gmin położonych w obrębie NUTS-3 – pilskiego, poznańskiego, szczecińskiego i zielonogórskiego.

Działania te były wzmocnione bezpośrednimi kontaktami z przedstawicielami gmin i instytucji kultury z tych obszarów. Proces naboru uczestników projektów był dodatkowo wspierany poprzez kontakty i pomoc ze strony organizacji regionalnych oraz promowany na spotkaniach samorządowych. Rezultatem tych działań było zgłoszenie do projektu 150 Gminnych Samorządowych Instytucji Kultury. Z końcem roku podjęto działania doprecyzowujące dalsze prace w ramach projektu, w tym aktualizację terminów szkoleń dla pracowników GSIK oraz dla dzieci. W tych planach ujęto możliwe scenariusze sytuacji pandemicznej w kraju, poprzez wydłużenie trwania projektu do kwietnia 2022 roku, szkolenia dla pracowników w formie on-line a dla dzieci spotkania edukacyjne zaplanowane zostały dopiero w przyszłym roku.

e-Wójt w e-Urzędzie

Marcin Skonieczka, wójt gminy członkowskiej Płużnica pod patronatem Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej oraz Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego, uruchomił cykl webinarów „e-Wójt w e-Urzędzie”. Cykliczne spotkania cieszą się dużym zainteresowaniem, a ich skondensowana i merytoryczna formuła pozwala na regularny udział i wspiera w cyfryzacji naszych urzędów.

Foto. Konferencja w Senacie – 30 lecie ST – Warszawa 03.2020

Foto. Posiedzenie KWRiST – Warszawa 07.2020

Foto. Debata Samorządowa – Gdańsk 08.2020

Foto. Ministerstwo Klimatu - spotkanie na temat gospodarki odpadami komunalnymi – Warszawa 01.2020

Działania informacyjno-promocyjne ZGWRP

Związek Gmin Wiejskich RP objął swoim patronatem 26 wydarzeń, które były okazją do wzmocnienia wizerunku Związku (większość z nich nie odbyła się stacjonarnie). Są to:

- Floriany 2020 – Ogólnopolski Konkurs na Najlepsze Inicjatywy dla Społeczności Lokalnych z udziałem OSP i Samorządów
- Konkurs - Przyjazna Gmina
- Targi Enex Kielce
- Konferencja - Selektywna zbiórka odpadów
- Kongres - Energetyki Słonecznej FSF
- Konferencja - System gospodarowania odpadami
- Eksploatacja i rekultywacja składowisk śmieci
- Konferencja - Perły samorządu
- Konferencja - IT w administracji
- VII Forum Kierownictwa IT w Administracji
- Złot Innowacyjnych Nauczycieli
- Konkurs - Gmina przyjazna rowerzystom
- Forum Rachunkowości Budżetowej
- Konferencja - Gospodarowanie odpadami
- Metody zagospodarowania osadów ściekowych
- Konferencja - Samodzielność energetyczna gmin
- Kongres Envicon

- Forum Kapitału i Finansów
- Forum Przetargów Publicznych
- Konferencja - Gospodarowanie mieniem
- Konferencja - Edukacja i rozwój
- Forum Finansów Publicznych
- Forum Bankowo Samorządowe

Związek podjął inicjatywę wsparcia gmin w informowaniu mieszkańców o przyczynach wzrostu cen za odbiór odpadów komunalnych. Przygotowane zostały plansze informacyjne, które każda gmina mogła skopiować w dowolnej ilości i formatach.

Foto. Konferencja - *Wies jest kobietą – Otrębusy 09.2020*

- Ogólnopolska konferencja naukowa „Wies jest kobietą”
- Rozszerzona odpowiedzialność producentów, energia z odpadów – szansa na stabilizację cen
- 24. konferencja Miasta w Internecie, debata „Cyfrowe wyzwania dla samorządów – perspektywa 2030. Potrzeba redefinicji”

W 2020 r. na bieżąco informowaliśmy o działaniach Związku w przesyłanych mailem do wszystkich gmin 27 biuletynach elektronicznych.

Ważnym kanałem informacyjnym Związku jest ciągle rozwijana nasza strona na facebooku. Nieustannie zapraszamy do jej śledzenia: <https://www.facebook.com/zgwrp>

W 2020 r. opublikowaliśmy około 900 postów, a 1616 osób obserwuje nasz profil. Niezależnie rozbudowywana jest strona www.zgwrp.pl, na której w 2020 r. zamieściliśmy około 500 informacji.

Związek Gmin Wiejskich nie tylko obejmował patronatem wydarzenia, ale był również partnerem aktywnie w nich współuczestniczącym, np.: przy realizacji Kongresu Envicon w formie online, przy okazji organizowanych przez Bank

Gospodarstwa Krajowego i Związek Banków Polskich konferencjach skierowanych do środowisk samorządowych.

Ważnym elementem wzmocnienia wizerunku Związku jest udział naszych przedstawicieli w różnych debatach, konferencjach prasowych - w 2020 roku uczestniczyliśmy m.in. w:

Foto. Konferencja prasowa 30 lat Samorządu Terytorialnego - Warszawa 06.2020

- Debacie „Finanse Samorządów Stan Krytyczny” (Fundacja Batorego),
- Debacie Supermiasta TV „Blok samorządów” – rozmowa o konsekwencjach epidemii, jej wyzwaniach i przyszłości,
- Konferencji prasowej – ocena kontrowersyjnego podziału środków w ramach pierwszego rozstrzygnięcia RFIL (Sejm RP),
- Dyskusji na Forum Bankowo – Samorządowym - „Pandemia katalizatorem cyfryzacji”,
- Debacie Rzeczypospolitej „Ceny będą niższe jeżeli konsumenci odpowiednio posegregują odpady”,
- Debacie „Recykling, racjonalna gospodarka odpadami rozszerzona odpowiedzialność producenta” (Kongres Envicon),
- Debacie oświatowej - „Funkcjonowanie placówek oświatowych w czasie pandemii oraz finansowanie zadań oświatowych”,
- Konferencji prasowej UMP i ZGWRP poświęcona funkcjonowaniu szkół od 1 września 2020 r.
- Konferencji prasowej - #MisjaWrzesień (wspólnie z Federacją Inicjatyw Oświatowych),
- Konferencji „Optymalne funkcjonowanie instalacji mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów w czasie epidemii COVID-19” (Portal Komunalny),
- Debacie „30 lat Samorządu Terytorialnego. Jaka przyszłość czeka polskie samorządy?” (FRDL),
- Debacie „30 lat samorządności terytorialnej – doświad-

czenie i przyszłość”(FRDL),

- Debacie „Stan finansów samorządowych – diagnoza i wyzwania” (Senat RP),
- Debacie „Ustawa odległościowa” (WEI),
- I Nadzwyczajnym Wielkopolskim Kongresie Samorządowym - finanse samorządowe jako podstawa działań na rzecz społeczności lokalnych.

Wielokrotnie otrzymywaliśmy informacje, że ograniczenia w przedszkolach będą zniesione. 26 sierpnia okazało się, że ograniczenia ilości dzieci w przedszkolu zostały utrzymane. I to samorządy będą musiały zmierzyć się z rozgoryczeniem rodziców.

ANNA GRYGIEREK
wiceprzewodnicząca ZGW RP,
burmistrz Strumienia

Foto. Konferencja prasowa UMP – Warszawa 09.2020

W roku XXX lecia Samorządu Terytorialnego oprócz aktywnego uczestniczenia przedstawicieli Związku w debatach i wydarzeniach, wydaliśmy we współpracy z pismem „Wspólnota” specjalny numer Głosu Gmin Wiejskich. Ujęliśmy w nim przekrojowo działania Związku realizowane w latach 1993-2020, refleksje dotychczasowych czterech przewodniczących Związku. Ważnym akcentem publikacji była prezentacja wójtów, burmistrzów pełniących nieprzerwanie funkcję od 1990 roku, doceniając ich wysiłek w rozwój lokalnej samorządności.

Informacje o działaniach ZGWRP, wywiady z przedstawicielami Związku wielokrotnie były publikowane m.in. w: Serwisie Samorządowym PAP; Portalu Samorządowym; Wspólnocie; Gazecie Samorządu i Administracji; Serwisie Administracyjno-Samorządowym; Przeglądzie Komunalnym; Rzeczypospolitej; Dzienniku Gazecie Prawnej.

Stanowiska, opinie ZGWRP przyjęte w 2020 r.

1. Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.
2. Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych.
3. Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy o łódzkim związku metropolitalnym.
4. Wspólne stanowisko ZGWRP, SGPEO i PSEW w sprawie konieczności odejścia od reguły odległościowej dla inwestycji wiatrowej.
5. Stanowisko strony samorządowej w sprawie zamierzeń Ministerstwa Klimatu dot. wdrożenia w Polsce rozszerzonej odpowiedzialności producenta.
6. Apel w sprawie niezbędnych rozwiązań dla JST w czasie pandemii.
7. Stanowisko w sprawie rozwiązania problemów samorządów lokalnych związanych z epidemią koronawirusa.
8. Stanowisko w sprawie przeprowadzania wyborów i referendum w czasie pandemii.
9. Opinia w sprawie kodeksu karnego.
10. Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych oraz ustawy o scalaniu i wymianie gruntów.
11. Stanowisko, opinia w sprawie przekazywania informacji Poczcie Polskiej – do wyborów.
12. Apel polskiego samorządu w sprawie wyborów.
13. Opinia ZGWRP w sprawie wyborów prezydenckich, druk 99.
14. Opinia ZGWRP w sprawie związku metropolitalnego pomorskiego, druk 66.
15. Stanowisko ZGWRP w sprawie wprowadzenia realnych mechanizmów pomocowych dla JST „SAMORZĄDOWEJ TARCZY OCHRONNEJ”.
16. Stanowisko Związku w sprawie finansowania oświaty i podwyżek dla nauczycieli w 2020 roku.
17. Wniosek ZGWRP w sprawie ustawy o funduszu sołectkim.
18. Wspólne stanowisko organizacji samorządowych w sprawie finansowania oświaty.
19. Stanowisko ZGWRP w sprawie wniosków dotyczących zmian w podziale terytorialnym kraju w 2020 r.
20. Opinia ZGWRP do uchwały Rady Ministrów w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez JST.
21. Wspólne stanowisko korporacji samorządowych w sprawie oświaty od 1 września 2020 r.
22. Opinia ZGWRP o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, podatku dochodowym od osób prawnych i zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.
23. Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy skierowanej do Sejmu RP 30 września 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.
24. Opinia ZGWRP w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.
25. Opinia ZGWRP w sprawie ustawy o ochronie zwierząt oraz niektórych innych ustaw.
26. Stanowisko strony samorządowej w sprawie edukacji.
27. Uwagi ZGWRP do projektu rozporządzenia w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.
28. Opinia ZGWRP w sprawie projektu ustawy skierowanej do Senatu RP 28 października 2020 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (druk senacki nr 246).
29. Apel ZGWRP w sprawie trzeciego naboru do Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz zwiększenia budżetu Funduszu.
30. Stanowisko Zarządu dotyczące podziału środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w ramach drugiego naboru wniosków.

Wykaz gmin członkowskich Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej stan z dnia 31.12.2020 r. (641 gmin)

Województwo	liczba gmin członkowskich	liczba gmin*	udział procentowy gmin**	udział procentowy gmin***
Dolnośląskie	53	133	39,85	8,27
Kujawsko-pomorskie	59	127	46,46	9,20
Lubelskie	37	193	19,17	5,77
Lubuskie	14	73	18,92	2,18
Łódzkie	81	159	50,94	12,64
Małopolskie	33	168	19,64	5,15
Mazowieckie	105	279	37,63	16,38
Opolskie	10	68	14,71	1,56
Podkarpackie	23	144	15,97	4,06
Podlaskie	26	105	24,76	4,06
Pomorskie	24	100	24,49	3,74
Śląskie	23	118	19,49	3,59
Świętokrzyskie	28	97	28,87	4,37
Warmińsko-mazurskie	24	100	24,00	3,74
Wielkopolskie	86	207	41,55	13,42
Zachodniopomorskie	15	103	14,56	2,34
Razem		641		

* wiejskich i miejsko-wiejskich w województwie

** gmin członkowskich ZGWRP do ogólnej liczby gmin wiejskich i miejsko-wiejskich w województwie

*** w województwie do ogólnej liczby gmin członkowskich ZGWRP (641 gmin)

Wykaz gmin członkowskich Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej - 641 gmin (stan na dzień 31 grudnia 2020 r.)

Lp.	Lp. wg woj.	Gmina	Rodzaj	Województwo	Powiat
1	1	Gromadka	gm. w.	dolnośląskie	bolesławiecki
2	2	Osiecznica	gm. w.	dolnośląskie	bolesławiecki
3	3	Warta Bolesławiecka	gm. w.	dolnośląskie	bolesławiecki
4	4	Głogów	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
5	5	Jerzmanowa	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
6	6	Kotla	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
7	7	Pęclaw	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
8	8	Żukowice	gm. w.	dolnośląskie	głogowski
9	9	Męcinka	gm. w.	dolnośląskie	jaworski
10	10	Paszowice	gm. w.	dolnośląskie	jaworski
11	11	Wądroże Wielkie	gm. w.	dolnośląskie	jaworski
12	12	Marciszów	gm. w.	dolnośląskie	kamiennogórski
13	13	Bystrzyca Kłodzka	gm. m-w.	dolnośląskie	kłodzki
14	14	Kłodzko	gm. w.	dolnośląskie	kłodzki
15	15	Lewin Kłodzki	gm. w.	dolnośląskie	kłodzki
16	16	Nowa Ruda	gm. w.	dolnośląskie	kłodzki
17	17	Radków	gm. m-w.	dolnośląskie	kłodzki
18	18	Chojnów	gm. w.	dolnośląskie	legnicki
19	19	Krotoszyce	gm. w.	dolnośląskie	legnicki
20	20	Kunice	gm. w.	dolnośląskie	legnicki
21	21	Miłkowice	gm. w.	dolnośląskie	legnicki
22	22	Lubin	gm. w.	dolnośląskie	lubirski
23	23	Dobroszyce	gm. w.	dolnośląskie	oleśnicki
24	24	Dziadowa Kłoda	gm. w.	dolnośląskie	oleśnicki
25	25	Oleśnica	gm. w.	dolnośląskie	oleśnicki

26	26	Oława	gm. w.	dolnośląskie	oławski
27	27	Gaworzyce	gm. w.	dolnośląskie	polkowicki
28	28	Grębocice	gm. w.	dolnośląskie	polkowicki
29	29	Radwanice	gm. w.	dolnośląskie	polkowicki
30	30	Borów	gm. w.	dolnośląskie	strzeliński
31	31	Kondratowice	gm. w.	dolnośląskie	strzeliński
32	32	Przeworno	gm. w.	dolnośląskie	strzeliński
33	33	Kostomłoty	gm. w.	dolnośląskie	średzki
34	34	Środa Śląska	gm. m-w.	dolnośląskie	średzki
35	35	Udanin	gm. w.	dolnośląskie	średzki
36	36	Dobromierz	gm. w.	dolnośląskie	świdnicki
37	37	Jaworzyna Śląska	gm. m-w.	dolnośląskie	świdnicki
38	38	Marcinowice	gm. w.	dolnośląskie	świdnicki
39	39	Świdnica	gm. w.	dolnośląskie	świdnicki
40	40	Czarny Bór	gm. w.	dolnośląskie	wałbrzyski
41	41	Mioszów	gm. m-w.	dolnośląskie	wałbrzyski
42	42	Stare Bogaczowice	gm. w.	dolnośląskie	wałbrzyski
43	43	Walim	gm. w.	dolnośląskie	wałbrzyski
44	44	Czernica	gm. w.	dolnośląskie	wrocławski
45	45	Długotęka	gm. w.	dolnośląskie	wrocławski
46	46	Kobierzyce	gm. w.	dolnośląskie	wrocławski
47	47	Żórawina	gm. w.	dolnośląskie	wrocławski
48	48	Stoszowice	gm. w.	dolnośląskie	ząbkowicki
49	49	Sulików	gm. w.	dolnośląskie	zgorzelecki
50	50	Zgorzelec	gm. w.	dolnośląskie	zgorzelecki
51	51	Pielgrzymka	gm. w.	dolnośląskie	złotoryjski
52	52	Zagrodno	gm. w.	dolnośląskie	złotoryjski
53	53	Złotoryja	gm. w.	dolnośląskie	złotoryjski
54	1	Koneck	gm. w.	kujawsko-pomorskie	aleksandrowski
55	2	Zakrzewo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	aleksandrowski

56	3	Bartniczka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
57	4	Bobrowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
58	5	Brodnica	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
59	6	Brzozie	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
60	7	Jabłonowo Pomorskie	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
61	8	Osiek	gm. w.	kujawsko-pomorskie	brodnicki
62	9	Białe Błota	gm. w.	kujawsko-pomorskie	bydgoski
63	10	Dąbrowa Chełmińska	gm. w.	kujawsko-pomorskie	bydgoski
64	11	Dobrcz	gm. w.	kujawsko-pomorskie	bydgoski
65	12	Chełmno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	chełmiński
66	13	Stolno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	chełmiński
67	14	Kowalewo Pomorskie	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	golubsko-dobrzyński
68	15	Gruta	gm. w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
69	16	Łasin	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
70	17	Radzyń Chełmiński	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
71	18	Rogóżno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
72	19	Świecie nad Osą	gm. w.	kujawsko-pomorskie	grudziądzki
73	20	Gniewkowo	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	inowrocławski
74	21	Inowrocław	gm. w.	kujawsko-pomorskie	inowrocławski
75	22	Rojewo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	inowrocławski
76	23	Dobrzyń nad Wisłą	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	lipnowski
77	24	Wielgie	gm. w.	kujawsko-pomorskie	lipnowski
78	25	Dąbrowa	gm. w.	kujawsko-pomorskie	mogileński
79	26	Sadki	gm. w.	kujawsko-pomorskie	nakielski
80	27	Osięciny	gm. w.	kujawsko-pomorskie	radziejowski
81	28	Rogowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	rypiński
82	29	Rypin	gm. w.	kujawsko-pomorskie	rypiński
83	30	Skrwilno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	rypiński
84	31	Wąpielsk	gm. w.	kujawsko-pomorskie	rypiński
85	32	Sośno	gm. w.	kujawsko-pomorskie	sępoleński

86	33	Bukowiec	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
87	34	Dragacz	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
88	35	Lniano	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
89	36	Pruszcz	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
90	37	Świekatowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
91	38	Warlubie	gm. w.	kujawsko-pomorskie	świecki
92	39	Chełmża	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
93	40	Lubicz	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
94	41	Łubianka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
95	42	Łysomice	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
96	43	Obrowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
97	44	Wielka Nieszawka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
98	45	Zławieś Wielka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	toruński
99	46	Cekcyn	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
100	47	Gostycyn	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
101	48	Kęsowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
102	49	Lubiewo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
103	50	Śliwice	gm. w.	kujawsko-pomorskie	tucholski
104	51	Dębowa Łąka	gm. w.	kujawsko-pomorskie	wąbrzeski
105	52	Płużnica	gm. w.	kujawsko-pomorskie	wąbrzeski
106	53	Ryńsk	gm. w.	kujawsko-pomorskie	wąbrzeski
107	54	Baruchowo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
108	55	Boniewo	gm. w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
109	56	Brześć Kujawski	gm. m-w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
110	57	Fabianki	gm. w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
111	58	Lubanie	gm. w.	kujawsko-pomorskie	włocławski
112	59	Gąsawa	gm. w.	kujawsko-pomorskie	żniński
113	1	Biała Podlaska	gm. w.	lubelskie	białski
114	2	Drelów	gm. w.	lubelskie	białski
115	3	Janów Podlaski	gm. w.	lubelskie	białski

116	4	Konstantynów	gm. w.	lubelskie	białski
117	5	Międzyrzec Podlaski	gm. w.	lubelskie	białski
118	6	Piszczac	gm. w.	lubelskie	białski
119	7	Terespol	gm. w.	lubelskie	białski
120	8	Tuczna	gm. w.	lubelskie	białski
121	9	Zalesie	gm. w.	lubelskie	białski
122	10	Biszczka	gm. w.	lubelskie	biłgorajski
123	11	Potok Górny	gm. w.	lubelskie	biłgorajski
124	12	Białopole	gm. w.	lubelskie	chełmski
125	13	Dubienka	gm. w.	lubelskie	chełmski
126	14	Leśniowice	gm. w.	lubelskie	chełmski
127	15	Modliborzyce	gm. m-w.	lubelskie	janowski
128	16	Krasnystaw	gm. w.	lubelskie	krasnostawski
129	17	Gościeradów	gm. w.	lubelskie	kraśnicki
130	18	Szastarka	gm. w.	lubelskie	kraśnicki
131	19	Trzydnik Duży	gm. w.	lubelskie	kraśnicki
132	20	Abramów	gm. w.	lubelskie	lubartowski
133	21	Firlej	gm. w.	lubelskie	lubartowski
134	22	Lubartów	gm. w.	lubelskie	lubartowski
135	23	Niedźwiada	gm. w.	lubelskie	lubartowski
136	24	Ostrówek	gm. w.	lubelskie	lubartowski
137	25	Garbów	gm. w.	lubelskie	lubelski
138	26	Strzyżewice	gm. w.	lubelskie	lubelski
139	27	Wólka	gm. w.	lubelskie	lubelski
140	28	Spiczyn	gm. w.	lubelskie	łęczyński
141	29	Łuków	gm. w.	lubelskie	łukowski
142	30	Stoczek Łukowski	gm. w.	lubelskie	łukowski
143	31	Końskowola	gm. w.	lubelskie	puławski
144	32	Żyrzyn	gm. w.	lubelskie	puławski
145	33	Kłoczew	gm. w.	lubelskie	rycki

146	34	Mełgiew	gm. w.	lubelskie	świdnicki
147	35	Hanna	gm. w.	lubelskie	włodawski
148	36	Komarów-Osada	gm. w.	lubelskie	zamojski
149	37	Skierbieszów	gm. w.	lubelskie	zamojski
150	1	Bobrowice	gm. w.	lubuskie	kośnierński
151	2	Bytnica	gm. w.	lubuskie	kośnierński
152	3	Przytoczna	gm. w.	lubuskie	międzyrzeczki
153	4	Pszczew	gm. w.	lubuskie	międzyrzeczki
154	5	Zwierzyn	gm. w.	lubuskie	strzelecko-drezdenecki
155	6	Lubrza	gm. w.	lubuskie	świebodziński
156	7	Łągów	gm. w.	lubuskie	świebodziński
157	8	Skąpe	gm. w.	lubuskie	świebodziński
158	9	Babimost	gm. m-w.	lubuskie	zielonogórski
159	10	Kargowa	gm. m-w.	lubuskie	zielonogórski
160	11	Świdnica	gm. w.	lubuskie	zielonogórski
161	12	Trzebiechów	gm. w.	lubuskie	zielonogórski
162	13	Niegostawice	gm. w.	lubuskie	żagański
163	14	Lipinki Łużyckie	gm. w.	lubuskie	żarski
164	1	Drużbice	gm. w.	łódzkie	betchatowski
165	2	Kleszczów	gm. w.	łódzkie	betchatowski
166	3	Rusiec	gm. w.	łódzkie	betchatowski
167	4	Szczerców	gm. w.	łódzkie	betchatowski
168	5	Dmosin	gm. w.	łódzkie	brzeziński
169	6	Jeżów	gm. w.	łódzkie	brzeziński
170	7	Rogów	gm. w.	łódzkie	brzeziński
171	8	Oporów	gm. w.	łódzkie	kutnowski
172	9	Góra Świętej Małgorzaty	gm. w.	łódzkie	łęczycki
173	10	Witonia	gm. w.	łódzkie	łęczycki
174	11	Domaniewice	gm. w.	łódzkie	łowicki
175	12	Kiernoza	gm. w.	łódzkie	łowicki

176	13	Kocierzew Południowy	gm. w.	łódzkie	łowicki
177	14	Łowicz	gm. w.	łódzkie	łowicki
178	15	Nieborów	gm. w.	łódzkie	łowicki
179	16	Zduny	gm. w.	łódzkie	łowicki
180	17	Andrespol	gm. w.	łódzkie	łódzki wschodni
181	18	Brójce	gm. w.	łódzkie	łódzki wschodni
182	19	Nowosolna	gm. w.	łódzkie	łódzki wschodni
183	20	Rzgów	gm. m-w.	łódzkie	łódzki wschodni
184	21	Mniszków	gm. w.	łódzkie	opoczyński
185	22	Paradyż	gm. w.	łódzkie	opoczyński
186	23	Poświętne	gm. w.	łódzkie	opoczyński
187	24	Dłutów	gm. w.	łódzkie	pabianicki
188	25	Dobroń	gm. w.	łódzkie	pabianicki
189	26	Lutomiersk	gm. w.	łódzkie	pabianicki
190	27	Pajęczno	gm. m-w.	łódzkie	pajęczański
191	28	Rząśnia	gm. w.	łódzkie	pajęczański
192	29	Sulmierzyce	gm. w.	łódzkie	pajęczański
193	30	Grabica	gm. w.	łódzkie	piotrkowski
194	31	Łęki Szlacheckie	gm. w.	łódzkie	piotrkowski
195	32	Rozprza	gm. w.	łódzkie	piotrkowski
196	33	Pęczniew	gm. w.	łódzkie	poddębicki
197	34	Poddębice	gm. m-w.	łódzkie	poddębicki
198	35	Wartkowice	gm. w.	łódzkie	poddębicki
199	36	Zadzim	gm. w.	łódzkie	poddębicki
200	37	Gidle	gm. w.	łódzkie	radomszczański
201	38	Gomunice	gm. w.	łódzkie	radomszczański
202	39	Kodrąb	gm. w.	łódzkie	radomszczański
203	40	Ładzice	gm. w.	łódzkie	radomszczański
204	41	Żytno	gm. w.	łódzkie	radomszczański
205	42	Biała Rawska	gm. m-w.	łódzkie	rawski

206	43	Cielądz	gm. w.	łódzkie	rawski
207	44	Rawa Mazowiecka	gm. w.	łódzkie	rawski
208	45	Regnów	gm. w.	łódzkie	rawski
209	46	Sadkowice	gm. w.	łódzkie	rawski
210	47	Błaszki	gm. m-w.	łódzkie	sieradzki
211	48	Brzeźnio	gm. w.	łódzkie	sieradzki
212	49	Burzenin	gm. w.	łódzkie	sieradzki
213	50	Goszczanów	gm. w.	łódzkie	sieradzki
214	51	Klonowa	gm. w.	łódzkie	sieradzki
215	52	Warta	gm. m-w.	łódzkie	sieradzki
216	53	Głuchów	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
217	54	Godzianów	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
218	55	Kowiesy	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
219	56	Lipce Reymontowskie	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
220	57	Maków	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
221	58	Nowy Kawęczyn	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
222	59	Skierniewice	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
223	60	Słupia	gm. w.	łódzkie	skierniewicki
224	61	Budziszewice	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
225	62	Czerniewice	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
226	63	Inowłódz	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
227	64	Lubochnia	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
228	65	Rokiciny	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
229	66	Rzeczyca	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
230	67	Tomaszów Mazowiecki	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
231	68	Ujazd	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
232	69	Żelechlinek	gm. w.	łódzkie	tomaszowski
233	70	Biała	gm. w.	łódzkie	wieluński
234	71	Konopnica	gm. w.	łódzkie	wieluński
235	72	Mokrsko	gm. w.	łódzkie	wieluński

236	73	Osjaków	gm. w.	łódzkie	wieluński
237	74	Pątnów	gm. w.	łódzkie	wieluński
238	75	Szadek	gm. m-w.	łódzkie	zduńskowolski
239	76	Zduńska Wola	gm. w.	łódzkie	zduńskowolski
240	77	Głowno	gm. w.	łódzkie	zgierski
241	78	Ozorków	gm. w.	łódzkie	zgierski
242	79	Parzęczew	gm. w.	łódzkie	zgierski
243	80	Stryków	gm. m-w.	łódzkie	zgierski
244	81	Zgierz	gm. w.	łódzkie	zgierski
245	1	Rzezawa	gm. w.	małopolskie	bocheński
246	2	Iwkowa	gm. w.	małopolskie	brzeski
247	3	Szczurowa	gm. w.	małopolskie	brzeski
248	4	Babice	gm. w.	małopolskie	chrzanowski
249	5	Mędrzechów	gm. w.	małopolskie	dąbrowski
250	6	Olesno	gm. w.	małopolskie	dąbrowski
251	7	Radgoszcz	gm. w.	małopolskie	dąbrowski
252	8	Łużna	gm. w.	małopolskie	gorlicki
253	9	Moszczenica	gm. w.	małopolskie	gorlicki
254	10	Ropa	gm. w.	małopolskie	gorlicki
255	11	Sękowa	gm. w.	małopolskie	gorlicki
256	12	Uście Gorlickie	gm. w.	małopolskie	gorlicki
257	13	Czernichów	gm. w.	małopolskie	krakowski
258	14	Zielonki	gm. w.	małopolskie	krakowski
259	15	Dobra	gm. w.	małopolskie	limanowski
260	16	Jodłownik	gm. w.	małopolskie	limanowski
261	17	Słupnice	gm. w.	małopolskie	limanowski
262	18	Gołcza	gm. w.	małopolskie	miechowski
263	19	Książ Wielki	gm. w.	małopolskie	miechowski
264	20	Pcim	gm. w.	małopolskie	myślenicki
265	21	Raciechowice	gm. w.	małopolskie	myślenicki

266	22	Grybów	gm. w.	małopolskie	nowosądecki
267	23	Korzenna	gm. w.	małopolskie	nowosądecki
268	24	Łososina Dolna	gm. w.	małopolskie	nowosądecki
269	25	Jabłonka	gm. w.	małopolskie	nowotarski
270	26	Lipnica Wielka	gm. w.	małopolskie	nowotarski
271	27	Ochotnica Dolna	gm. w.	małopolskie	nowotarski
272	28	Koniusza	gm. w.	małopolskie	proszowicki
273	29	Koszyce	gm. m-w.	małopolskie	proszowicki
274	30	Ciężkowice	gm. m-w.	małopolskie	tarnowski
275	31	Tarnów	gm. w.	małopolskie	tarnowski
276	32	Biskupice	gm. w.	małopolskie	wielicki
277	33	Kłaj	gm. w.	małopolskie	wielicki
278	1	Gołymin-Osrodek	gm. w.	mazowieckie	ciechanowski
279	2	Grudusk	gm. w.	mazowieckie	ciechanowski
280	3	Opinogóra Górna	gm. w.	mazowieckie	ciechanowski
281	4	Sobolew	gm. w.	mazowieckie	garwoliński
282	5	Gostynin	gm. w.	mazowieckie	gostyniński
283	6	Sanniki	gm. w.	mazowieckie	gostyniński
284	7	Szczawin Kościelny	gm. w.	mazowieckie	gostyniński
285	8	Jaktorów	gm. w.	mazowieckie	grodziski
286	9	Żabia Wola	gm. w.	mazowieckie	grodziski
287	10	Belsk Duży	gm. w.	mazowieckie	grójecki
288	11	Jasieniec	gm. w.	mazowieckie	grójecki
289	12	Pniewy	gm. w.	mazowieckie	grójecki
290	13	Jabłonna	gm. w.	mazowieckie	legionowski
291	14	Nieporęt	gm. w.	mazowieckie	legionowski
292	15	Serock	gm. m-w.	mazowieckie	legionowski
293	16	Wieliszew	gm. w.	mazowieckie	legionowski
294	17	Huszlew	gm. w.	mazowieckie	łośicki
295	18	Olszanka	gm. w.	mazowieckie	łośicki

296	19	Sarnaki	gm. w.	mazowieckie	łosicki
297	20	Sypniewo	gm. w.	mazowieckie	makowski
298	21	Cegłów	gm. w.	mazowieckie	miński
299	22	Dębe Wielkie	gm. w.	mazowieckie	miński
300	23	Jakubów	gm. w.	mazowieckie	miński
301	24	Kałużyn	gm. m-w.	mazowieckie	miński
302	25	Mińsk Mazowiecki	gm. w.	mazowieckie	miński
303	26	Mrozy	gm. m-w.	mazowieckie	miński
304	27	Siennica	gm. w.	mazowieckie	miński
305	28	Stanisławów	gm. w.	mazowieckie	miński
306	29	Szreńsk	gm. w.	mazowieckie	mławski
307	30	Wieczfnia Kościelna	gm. w.	mazowieckie	mławski
308	31	Czosnów	gm. w.	mazowieckie	nowodworski
309	32	Nasielsk	gm. m-w.	mazowieckie	nowodworski
310	33	Pomieczówek	gm. w.	mazowieckie	nowodworski
311	34	Zakroczym	gm. m-w.	mazowieckie	nowodworski
312	35	Łyse	gm. w.	mazowieckie	ostrołęcki
313	36	Olszewo-Borki	gm. w.	mazowieckie	ostrołęcki
314	37	Rzekuń	gm. w.	mazowieckie	ostrołęcki
315	38	Andrzejewo	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
316	39	Małkinia Górna	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
317	40	Ostrów Mazowiecka	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
318	41	Szulborze Wielkie	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
319	42	Wąsewo	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
320	43	Zaręby Kościelne	gm. w.	mazowieckie	ostrowski
321	44	Celestynów	gm. w.	mazowieckie	otwocki
322	45	Karczew	gm. m-w.	mazowieckie	otwocki
323	46	Kołbiel	gm. w.	mazowieckie	otwocki
324	47	Sobienie-Jeziory	gm. w.	mazowieckie	otwocki
325	48	Wiązowna	gm. w.	mazowieckie	otwocki

326	49	Góra Kalwaria	gm. m-w.	mazowieckie	piaseczyński
327	50	Lesznów	gm. w.	mazowieckie	piaseczyński
328	51	Prażmów	gm. w.	mazowieckie	piaseczyński
329	52	Tarczyn	gm. m-w.	mazowieckie	piaseczyński
330	53	Bodzanów	gm. w.	mazowieckie	płocki
331	54	Brudzeń Duży	gm. w.	mazowieckie	płocki
332	55	Bulkowo	gm. w.	mazowieckie	płocki
333	56	Drobin	gm. m-w.	mazowieckie	płocki
334	57	Łąck	gm. w.	mazowieckie	płocki
335	58	Mała Wieś	gm. w.	mazowieckie	płocki
336	59	Radzanowo	gm. w.	mazowieckie	płocki
337	60	Słubice	gm. w.	mazowieckie	płocki
338	61	Słupno	gm. w.	mazowieckie	płocki
339	62	Wyszogród	gm. m-w.	mazowieckie	płocki
340	63	Naruszewo	gm. w.	mazowieckie	płoński
341	64	Płońsk	gm. w.	mazowieckie	płoński
342	65	Raciąż	gm. w.	mazowieckie	płoński
343	66	Załużki	gm. w.	mazowieckie	płoński
344	67	Michałowice	gm. w.	mazowieckie	pruszkowski
345	68	Przasnysz	gm. w.	mazowieckie	przasnyski
346	69	Borkowice	gm. w.	mazowieckie	przysuski
347	70	Gielniów	gm. w.	mazowieckie	przysuski
348	71	Odrzywół	gm. w.	mazowieckie	przysuski
349	72	Wieniawa	gm. w.	mazowieckie	przysuski
350	73	Świercze	gm. w.	mazowieckie	pułtusi
351	74	Winnica	gm. w.	mazowieckie	pułtusi
352	75	Przytyk	gm. w.	mazowieckie	radomski
353	76	Kotuń	gm. w.	mazowieckie	siedlecki
354	77	Przesmyki	gm. w.	mazowieckie	siedlecki
355	78	Wiśniew	gm. w.	mazowieckie	siedlecki

356	79	Wodynie	gm. w.	mazowieckie	siedlecki
357	80	Iłów	gm. w.	mazowieckie	sochaczewski
358	81	Młodzieszyn	gm. w.	mazowieckie	sochaczewski
359	82	Nowa Sucha	gm. w.	mazowieckie	sochaczewski
360	83	Teresin	gm. w.	mazowieckie	sochaczewski
361	84	Repki	gm. w.	mazowieckie	sokołowski
362	85	Sterdyń	gm. w.	mazowieckie	sokołowski
363	86	Izabelin	gm. w.	mazowieckie	warszawski zachodni
364	87	Kampinos	gm. w.	mazowieckie	warszawski zachodni
365	88	Łomianki	gm. m-w.	mazowieckie	warszawski zachodni
366	89	Stare Babice	gm. w.	mazowieckie	warszawski zachodni
367	90	Grębków	gm. w.	mazowieckie	węgrowski
368	91	Liw	gm. w.	mazowieckie	węgrowski
369	92	Sadowne	gm. w.	mazowieckie	węgrowski
370	93	Stoczek	gm. w.	mazowieckie	węgrowski
371	94	Dąbrówka	gm. w.	mazowieckie	wołomiński
372	95	Jadów	gm. w.	mazowieckie	wołomiński
373	96	Klembów	gm. w.	mazowieckie	wołomiński
374	97	Poświętne	gm. w.	mazowieckie	wołomiński
375	98	Strachówka	gm. w.	mazowieckie	wołomiński
376	99	Brańszczyk	gm. w.	mazowieckie	wyszkowski
377	100	Długosiodło	gm. w.	mazowieckie	wyszkowski
378	101	Rząśnik	gm. w.	mazowieckie	wyszkowski
379	102	Somianka	gm. w.	mazowieckie	wyszkowski
380	103	Wyszków	gm. m-w.	mazowieckie	wyszkowski
381	104	Mszczonów	gm. m-w.	mazowieckie	żyrardowski
382	105	Puszcza Mariańska	gm. w.	mazowieckie	żyrardowski
383	1	Skarbmierz	gm. w.	opolskie	brzeski
384	2	Byczyna	gm. m-w.	opolskie	kluczborski
385	3	Pokój	gm. w.	opolskie	namysłowski

386	4	Świerczów	gm. w.	opolskie	namysłowski
387	5	Radłów	gm. w.	opolskie	oleski
388	6	Rudniki	gm. w.	opolskie	oleski
389	7	Zębowice	gm. w.	opolskie	oleski
390	8	Dobrzeń Wielki	gm. w.	opolskie	opolski
391	9	Popielów	gm. w.	opolskie	opolski
392	10	Lubrza	gm. w.	opolskie	prudnicki
393	1	Lutowiska	gm. w.	podkarpackie	bieszczadzki
394	2	Dydnia	gm. w.	podkarpackie	brzozowski
395	3	Pawłosiów	gm. w.	podkarpackie	jarosławski
396	4	Radymno	gm. w.	podkarpackie	jarosławski
397	5	Rokietnica	gm. w.	podkarpackie	jarosławski
398	6	Skotyszyn	gm. w.	podkarpackie	jasielski
399	7	Chorkówka	gm. w.	podkarpackie	krośnieński
400	8	Korczyna	gm. w.	podkarpackie	krośnieński
401	9	Miejsce Piastowe	gm. w.	podkarpackie	krośnieński
402	10	Baligród	gm. w.	podkarpackie	leski
403	11	Cisna	gm. w.	podkarpackie	leski
404	12	Leżajsk	gm. w.	podkarpackie	leżajski
405	13	Tuszów Narodowy	gm. w.	podkarpackie	mielecki
406	14	Harasiuki	gm. w.	podkarpackie	niżański
407	15	Gać	gm. w.	podkarpackie	przeworski
408	16	Zarzeczce	gm. w.	podkarpackie	przeworski
409	17	Kamień	gm. w.	podkarpackie	rzeszowski
410	18	Trzebownisko	gm. w.	podkarpackie	rzeszowski
411	19	Besko	gm. w.	podkarpackie	sanocki
412	20	Zagórz	gm. m-w.	podkarpackie	sanocki
413	21	Zarszyn	gm. w.	podkarpackie	sanocki
414	22	Pysznicza	gm. w.	podkarpackie	stalowowolski
415	23	Radomyśl nad Sanem	gm. w.	podkarpackie	stalowowolski

416	1	Płaska	gm. w.	podlaskie	augustowski
417	2	Turośl Kościelna	gm. w.	podlaskie	białostocki
418	3	Zawady	gm. w.	podlaskie	białostocki
419	4	Bielsk Podlaski	gm. w.	podlaskie	bielski
420	5	Hajnówka	gm. w.	podlaskie	hajnowski
421	6	Narewka	gm. w.	podlaskie	hajnowski
422	7	Kolno	gm. w.	podlaskie	kolneński
423	8	Mały Płock	gm. w.	podlaskie	kolneński
424	9	Łomża	gm. w.	podlaskie	łomżyński
425	10	Nowogród	gm. m-w.	podlaskie	łomżyński
426	11	Piątnica	gm. w.	podlaskie	łomżyński
427	12	Przytuły	gm. w.	podlaskie	łomżyński
428	13	Zbójna	gm. w.	podlaskie	łomżyński
429	14	Krypno	gm. w.	podlaskie	moniecki
430	15	Puńsk	gm. w.	podlaskie	sejneński
431	16	Milejczyce	gm. w.	podlaskie	siemiatycki
432	17	Perlejewo	gm. w.	podlaskie	siemiatycki
433	18	Siemiatycze	gm. w.	podlaskie	siemiatycki
434	19	Janów	gm. w.	podlaskie	sokólski
435	20	Korycin	gm. w.	podlaskie	sokólski
436	21	Kuźnica	gm. w.	podlaskie	sokólski
437	22	Sokółka	gm. m-w.	podlaskie	sokólski
438	23	Czyżew	gm. m-w.	podlaskie	wysokomazowiecki
439	24	Kobylin-Borzemy	gm. w.	podlaskie	wysokomazowiecki
440	25	Sokoły	gm. w.	podlaskie	wysokomazowiecki
441	26	Szumowo	gm. w.	podlaskie	zambrowski
442	1	Trąbki Wielkie	gm. w.	pomorskie	gdański
443	2	Kościerzyna	gm. w.	pomorskie	kościerski
444	3	Gardeja	gm. w.	pomorskie	kwidzyński
445	4	Prabuty	gm. m-w.	pomorskie	kwidzyński

446	5	Lichnowy	gm. w.	pomorskie	malborski
447	6	Miłoradz	gm. w.	pomorskie	malborski
448	7	Stegna	gm. w.	pomorskie	nowodworski
449	8	Sztutowo	gm. w.	pomorskie	nowodworski
450	9	Kosakowo	gm. w.	pomorskie	pucki
451	10	Główczyce	gm. w.	pomorskie	słupski
452	11	Kobylnica	gm. w.	pomorskie	słupski
453	12	Potęgowo	gm. w.	pomorskie	słupski
454	13	Słupsk	gm. w.	pomorskie	słupski
455	14	Ustka	gm. w.	pomorskie	słupski
456	15	Bobowo	gm. w.	pomorskie	starogardzki
457	16	Kaliska	gm. w.	pomorskie	starogardzki
458	17	Osiek	gm. w.	pomorskie	starogardzki
459	18	Skórcz	gm. w.	pomorskie	starogardzki
460	19	Smętowo Graniczne	gm. w.	pomorskie	starogardzki
461	20	Starogard Gdański	gm. w.	pomorskie	starogardzki
462	21	Morzeszczyn	gm. w.	pomorskie	tczewski
463	22	Pelplin	gm. m-w.	pomorskie	tczewski
464	23	Subkowy	gm. w.	pomorskie	tczewski
465	24	Gniewino	gm. w.	pomorskie	wejherowski
466	1	Jasienica	gm. w.	śląskie	bielski
467	2	Jaworze	gm. w.	śląskie	bielski
468	3	Chybie	gm. w.	śląskie	cieszyński
469	4	Goleszów	gm. w.	śląskie	cieszyński
470	5	Istebna	gm. w.	śląskie	cieszyński
471	6	Strumień	gm. m-w.	śląskie	cieszyński
472	7	Dąbrowa Zielona	gm. w.	śląskie	częstocheński
473	8	Janów	gm. w.	śląskie	częstocheński
474	9	Kłomnice	gm. w.	śląskie	częstocheński
475	10	Kruszyna	gm. w.	śląskie	częstocheński

476	11	Olsztyn	gm. w.	śląskie	częstochoowski
477	12	Przyrów	gm. w.	śląskie	częstochoowski
478	13	Toszek	gm. m-w.	śląskie	gliwicki
479	14	Miedźno	gm. w.	śląskie	kłobucki
480	15	Panki	gm. w.	śląskie	kłobucki
481	16	Ciasna	gm. w.	śląskie	lubliniecki
482	17	Kochanowice	gm. w.	śląskie	lubliniecki
483	18	Miedźna	gm. w.	śląskie	pszczyński
484	19	Pawłowice	gm. w.	śląskie	pszczyński
485	20	Suszec	gm. w.	śląskie	pszczyński
486	21	Zbroslawice	gm. w.	śląskie	tarnogórski
487	22	Kroczyce	gm. w.	śląskie	zawierciański
488	23	Łękawica	gm. w.	śląskie	żywiecki
489	1	Nowy Korczyn	gm. m-w.	świętokrzyskie	buski
490	2	Solec-Zdrój	gm. w.	świętokrzyskie	buski
491	3	Wiślica	gm. m-w.	świętokrzyskie	buski
492	4	Nagłowice	gm. w.	świętokrzyskie	jędrzejowski
493	5	Sobków	gm. w.	świętokrzyskie	jędrzejowski
494	6	Wodzisław	gm. w.	świętokrzyskie	jędrzejowski
495	7	Czarnocin	gm. w.	świętokrzyskie	kazimierski
496	8	Opatowiec	gm. m-w.	świętokrzyskie	kazimierski
497	9	Skalbmierz	gm. m-w.	świętokrzyskie	kazimierski
498	10	Bieliny	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
499	11	Bodzentyn	gm. m-w.	świętokrzyskie	kielecki
500	12	Daleszyce	gm. m-w.	świętokrzyskie	kielecki
501	13	Górno	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
502	14	Miedziana Góra	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
503	15	Mniów	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
504	16	Morawica	gm. m-w.	świętokrzyskie	kielecki
505	17	Piekoszów	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki

506	18	Sitkówka-Nowiny	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
507	19	Strawczyn	gm. w.	świętokrzyskie	kielecki
508	20	Baćkowice	gm. w.	świętokrzyskie	opatowski
509	21	Sadowie	gm. w.	świętokrzyskie	opatowski
510	22	Bodzechów	gm. w.	świętokrzyskie	ostrowiecki
511	23	Kije	gm. w.	świętokrzyskie	pińczowski
512	24	Złota	gm. w.	świętokrzyskie	pińczowski
513	25	Dwikozy	gm. w.	świętokrzyskie	sandomierski
514	26	Obrazów	gm. w.	świętokrzyskie	sandomierski
515	27	Łączna	gm. w.	świętokrzyskie	skarżyski
516	28	Rytwiany	gm. w.	świętokrzyskie	staszowski
517	1	Górowo Iławeckie	gm. w.	warmińsko-mazurskie	bartoszycki
518	2	Braniewo	gm. w.	warmińsko-mazurskie	braniewski
519	3	Pieniężno	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	braniewski
520	4	Działdowo	gm. w.	warmińsko-mazurskie	działdowski
521	5	Gronowo Elbląskie	gm. w.	warmińsko-mazurskie	elbląski
522	6	Milejewo	gm. w.	warmińsko-mazurskie	elbląski
523	7	Młynary	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	elbląski
524	8	Ełk	gm. w.	warmińsko-mazurskie	ełcki
525	9	Stare Juchy	gm. w.	warmińsko-mazurskie	ełcki
526	10	Giżycko	gm. w.	warmińsko-mazurskie	giżycki
527	11	Banie Mazurskie	gm. w.	warmińsko-mazurskie	gołdapski
528	12	Kisielice	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	iławski
529	13	Barciany	gm. w.	warmińsko-mazurskie	kętrzyński
530	14	Kętrzyn	gm. w.	warmińsko-mazurskie	kętrzyński
531	15	Nowe Miasto Lubawskie	gm. w.	warmińsko-mazurskie	nowomiejski
532	16	Dywity	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
533	17	Gietrzwałd	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
534	18	Purda	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
535	19	Stawiguda	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński

536	20	Świątki	gm. w.	warmińsko-mazurskie	olsztyński
537	21	Biała Piska	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	piski
538	22	Orzysz	gm. m-w.	warmińsko-mazurskie	piski
539	23	Rozogi	gm. w.	warmińsko-mazurskie	szczycieński
540	24	Świątajno	gm. w.	warmińsko-mazurskie	szczycieński
541	1	Budzyń	gm. w.	wielkopolskie	chodzieski
542	2	Chodzież	gm. w.	wielkopolskie	chodzieski
543	3	Margonin	gm. m-w.	wielkopolskie	chodzieski
544	4	Szamocin	gm. m-w.	wielkopolskie	chodzieski
545	5	Czarnków	gm. w.	wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki
546	6	Lubasz	gm. w.	wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki
547	7	Trzcianka	gm. m-w.	wielkopolskie	czarnkowsko-trzcianecki
548	8	Kiszkowo	gm. w.	wielkopolskie	gnieźniński
549	9	Mieleszyn	gm. w.	wielkopolskie	gnieźniński
550	10	Borek Wielkopolski	gm. m-w.	wielkopolskie	gostyński
551	11	Krobia	gm. m-w.	wielkopolskie	gostyński
552	12	Pępowo	gm. w.	wielkopolskie	gostyński
553	13	Pogorzela	gm. m-w.	wielkopolskie	gostyński
554	14	Granowo	gm. w.	wielkopolskie	grodziski
555	15	Jaraczewo	gm. m-w.	wielkopolskie	jarociński
556	16	Blizanów	gm. w.	wielkopolskie	kaliski
557	17	Brzeziny	gm. w.	wielkopolskie	kaliski
558	18	Koźminek	gm. w.	wielkopolskie	kaliski
559	19	Mycielin	gm. w.	wielkopolskie	kaliski
560	20	Opatówek	gm. m-w.	wielkopolskie	kaliski
561	21	Baranów	gm. w.	wielkopolskie	kępiński
562	22	Bralin	gm. w.	wielkopolskie	kępiński
563	23	Łęka Opatowska	gm. w.	wielkopolskie	kępiński
564	24	Rychtal	gm. w.	wielkopolskie	kępiński
565	25	Trzcinica	gm. w.	wielkopolskie	kępiński

566	26	Grzegorzew	gm. w.	wielkopolskie	kolski
567	27	Olszówka	gm. w.	wielkopolskie	kolski
568	28	Przedecz	gm. m-w.	wielkopolskie	kolski
569	29	Kazimierz Biskupi	gm. w.	wielkopolskie	koniński
570	30	Stare Miasto	gm. w.	wielkopolskie	koniński
571	31	Wierzbinek	gm. w.	wielkopolskie	koniński
572	32	Czempiń	gm. m-w.	wielkopolskie	kościański
573	33	Kościan	gm. w.	wielkopolskie	kościański
574	34	Krzemieniewo	gm. w.	wielkopolskie	leszczyński
575	35	Lipno	gm. w.	wielkopolskie	leszczyński
576	36	Święciechowa	gm. w.	wielkopolskie	leszczyński
577	37	Wijewo	gm. w.	wielkopolskie	leszczyński
578	38	Chrzypsko Wielkie	gm. w.	wielkopolskie	międzychodzki
579	39	Kwilcz	gm. w.	wielkopolskie	międzychodzki
580	40	Kuślin	gm. w.	wielkopolskie	nowotomyski
581	41	Miedzichowo	gm. w.	wielkopolskie	nowotomyski
582	42	Oborniki	gm. m-w.	wielkopolskie	obornicki
583	43	Odolanów	gm. m-w.	wielkopolskie	ostrowski
584	44	Ostrów Wielkopolski	gm. w.	wielkopolskie	ostrowski
585	45	Raszków	gm. m-w.	wielkopolskie	ostrowski
586	46	Sieroszewice	gm. w.	wielkopolskie	ostrowski
587	47	Czajków	gm. w.	wielkopolskie	ostrzeszowski
588	48	Doruchów	gm. w.	wielkopolskie	ostrzeszowski
589	49	Grabów nad Prosną	gm. m-w.	wielkopolskie	ostrzeszowski
590	50	Kobyła Góra	gm. w.	wielkopolskie	ostrzeszowski
591	51	Kraszewice	gm. w.	wielkopolskie	ostrzeszowski
592	52	Kaczory	gm. w.	wielkopolskie	piłski
593	53	Ujście	gm. m-w.	wielkopolskie	piłski
594	54	Czerwonak	gm. w.	wielkopolskie	poznański
595	55	Dopiewo	gm. w.	wielkopolskie	poznański

596	56	Kleszczewo	gm. w.	wielkopolskie	poznański
597	57	Komorniki	gm. w.	wielkopolskie	poznański
598	58	Rokietnica	gm. w.	wielkopolskie	poznański
599	59	Stęszew	gm. m-w.	wielkopolskie	poznański
600	60	Suchy Las	gm. w.	wielkopolskie	poznański
601	61	Tarnowo Podgórne	gm. w.	wielkopolskie	poznański
602	62	Bojanowo	gm. m-w.	wielkopolskie	rawicki
603	63	Miejska Górka	gm. m-w.	wielkopolskie	rawicki
604	64	Pakosław	gm. w.	wielkopolskie	rawicki
605	65	Lądek	gm. w.	wielkopolskie	stępujecki
606	66	Orchowo	gm. w.	wielkopolskie	stępujecki
607	67	Powidz	gm. w.	wielkopolskie	stępujecki
608	68	Strzałkowo	gm. w.	wielkopolskie	stępujecki
609	69	Duszniki	gm. w.	wielkopolskie	szamotulski
610	70	Każmierz	gm. w.	wielkopolskie	szamotulski
611	71	Obrzycko	gm. w.	wielkopolskie	szamotulski
612	72	Krzykosy	gm. w.	wielkopolskie	średzki
613	73	Zaniemyśl	gm. w.	wielkopolskie	średzki
614	74	Brodnica	gm. w.	wielkopolskie	śremski
615	75	Dolsk	gm. m-w.	wielkopolskie	śremski
616	76	Książ Wielkopolski	gm. m-w.	wielkopolskie	śremski
617	77	Śrem	gm. m-w.	wielkopolskie	śremski
618	78	Kawęczyn	gm. w.	wielkopolskie	turecki
619	79	Przykona	gm. w.	wielkopolskie	turecki
620	80	Tuliszków	gm. m-w.	wielkopolskie	turecki
621	81	Turek	gm. w.	wielkopolskie	turecki
622	82	Damastawek	gm. w.	wielkopolskie	wągrowiecki
623	83	Mieścisko	gm. w.	wielkopolskie	wągrowiecki
624	84	Wapno	gm. w.	wielkopolskie	wągrowiecki
625	85	Wągrowiec	gm. w.	wielkopolskie	wągrowiecki

626	86	Nekla	gm. m-w.	wielkopolskie	wrzesiński
627	1	Drawsko Pomorskie	gm. m-w.	zachodnio-pomorskie	drawski
628	2	Wierzchowo	gm. w.	zachodnio-pomorskie	drawski
629	3	Widuchowa	gm. w.	zachodnio-pomorskie	gryfiński
630	4	Gościno	gm. m-w.	zachodnio-pomorskie	kołobrzegi
631	5	Kołobrzeg	gm. w.	zachodnio-pomorskie	kołobrzegi
632	6	Ustronie Morskie	gm. w.	zachodnio-pomorskie	kołobrzegi
633	7	Będzino	gm. w.	zachodnio-pomorskie	koszaliński
634	8	Biesiekierz	gm. w.	zachodnio-pomorskie	koszaliński
635	9	Mielno	gm. m.	zachodnio-pomorskie	koszaliński
636	10	Boleszkowice	gm. w.	zachodnio-pomorskie	myśliborski
637	11	Dartowo	gm. w.	zachodnio-pomorskie	stawieński
638	12	Sławno	gm. w.	zachodnio-pomorskie	stawieński
639	13	Grzmiąca	gm. w.	zachodnio-pomorskie	szczecinecki
640	14	Rąbino	gm. w.	zachodnio-pomorskie	świdwiński
641	15	Wałcz	gm. w.	zachodnio-pomorskie	wałeckie

